

Regeringens proposition

1975/76: 125

med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76;

beslutad den 18 mars 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås utgifter m. m. på tilläggsbudget III till statsbudgeten för innevarande budgetår.

De anslag som begärs uppgår till ca 1 285,1 milj. kr., varav ca 1 102,6 milj. kr. på driftbudgeten och 182,5 milj. kr. på kapitalbudgeten. De största anslagen för egentliga statsutgifter på driftbudgeten föreslås gå till sysselsättningsfrämjande åtgärder, FN-styrkors verksamhet utomlands samt inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m. De största anslagen på kapitalbudgeten avser inköp av fastigheter m. m. samt vissa projekteringskostnader.

Sammanlagt har nu begärts eller anvisats anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för innevarande budgetår med ca 3 448 milj. kr.

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Andersson, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Zachrisson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson

Föredragande: statsråden Sträng, Andersson, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Feldt, Zachrisson, Leijon.

Proposition med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76

Statsråden föredrar förslag till riksdagen i frågor angående anslag m. m. på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76. Anförandena redovisas i underprotokollen för resp. departement.

Statsrådet Sträng anför: Riksdagen fastställde år 1975 statsbudgeten för budgetåret 1975/76. De anslag som därutöver har anvisats vid 1975/76 års riksmöte har uppförts på tilläggsbudget I (prop. 1975/76: 23, prop. 1975/76: 25, prop. 1975/76: 26, prop. 1975/76: 57, prop. 1975/76: 61 och prop. 1975/76: 66, FiU 1975/76: 17, rskr 1975/76: 136). Vidare har tidigare i år begärts anslag på tilläggsbudget II till nämnda statsbudget (prop. 1975/76: 88, prop. 1975/76: 99 och prop. 1975/76: 101).

I prop. 1975/76: 121 har regeringen föreslagit riksdagen att anvisa 136 milj. kr. till förvärv av aktier i AB Götaverken.

Ytterligare anslagsframställningar på tilläggsbudget under löpande budgetår har nu ansetts behövliga. De bör föreläggas riksdagen i en gemensam proposition om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att besluta om anslag m. m. på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 i enlighet med de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen förordnar att de anföranden som redovisas i underprotokollen och en sammanställning över de anslag som regeringen begär skall bifogas propositionen som bilagor 1—15.

Bilaga 1

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: statsrådet Geijer

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 såvitt avser justitiedepartementets verksamhetsområde**KAPITALBUDGETEN****II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND**

[1] **1. Polishus m. m.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 96 milj. kr., varav på tilläggsbudget I 48 milj. kr. (prop. 1975/76: 25 bil. 1, JuU 1975/76: 19, rskr 1975/76: 125). Behållningen under anslaget var vid ingången av budgetåret ca 13,4 milj. kr.

Från anslaget bestrids utgifter för inlösen av polishus och för nybyggnad i statlig regi.

Regeringen har med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1975: 1 bil. 1, FiU 1975: 1, rskr 1975: 30) den 29 december 1975 beslutat om vissa sysselsättningsbefrämjande åtgärder under budgetåret 1975/76. Beslutet innebär bl. a. att från investeringsanslaget Polishus m. m. får — utöver vad regeringen i annat sammanhang har föreskrivit — bestridas utgifter med högst 26,7 milj. kr. Regeringen har samma dag uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra nybyggnad av polishus i Värnamo inom en kostnadsram av 15,8 milj. kr. i prisläget den 1 april 1975 samt om- och tillbyggnad av polishus i Alingsås inom en kostnadsram av — inkl. kostnaderna för förvärv av det befintliga polishuset — 13,2 milj. kr. i prisläget den 1 april 1975.

Föredraganden

I beslut den 22 februari 1974 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att projektera nybyggnad av polishus i Värnamo t. o. m. bygghandlingar.

Byggnadsstyrelsen har redovisat kompletterande förslagshandlingar

för nybyggnaden i Värnamo som avses omfatta en totalarea på 9 200 m² inom en byggnadsvolym om 29 500 m³ med lokaler för polishväsendet, åklagarmyndigheten, exekutionsväsendet, lokala skattemyndigheten samt fastighetsbildningsmyndigheten. Kostnaden har beräknats till 15,8 milj. kr. i prisläget den 1 april 1975.

Byggnadsstyrelsen har vidare redovisat byggnadsprogram för om- och tillbyggnad av polishus i Alingsås. I förslaget ingår lokaler även för åklagarmyndigheten, kronofogdemyndigheten och lokala skattemyndigheten. Den totala programarean 4 600 m². Kostnaden har beräknats till 10,9 milj. kr. i prisläget den 1 april 1975.

Regeringen har den 29 december 1975 godkänt avtal om förvärv av det befintliga polishuset i Alingsås för en köpesumma av 2 325 000 kr. Jag har tidigare (prop. 1975/76: 100 bil. 4, s. 85) beräknat medel för förvärvet.

Med hänsyn till vad jag har anfört i det föregående bör följande reviderade kostnadsram i 1000-tal kr. föras upp i investeringsplanen.

Byggnadsobjekt	Kostnadsram 1975-04-01	Beräknad medelsförbrukning 1975/76	Byggstart år-mån.	Färdigställande år-mån.
Polishus i Värnamo	15 800	2 000	76-04	77-12
Polishus i Alingsås	10 900	700	76-05	77-08

Jag förordar att 26,7 milj. kr. utöver tidigare anvisat belopp anvisas på tilläggsbudget III för innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Polishus m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett investeringsanslag av 26 700 000 kr.

Bilaga 2

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: Statsrådet Andersson

**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76
såvitt avser utrikesdepartementets verksamhetsområde**

DRIFTBUDGETEN

TREDJE HUVUDTITELN

A. Utrikesdepartementet m. m.

[1] **A 3. Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat.** På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik förts upp ett reservationsanslag av 6 881 000 kr. Medlen är avsedda för ersättning, underhåll och nyanskaffning av kansli- och bostadsinventarier för utrikesrepresentationen. Till följd av att vissa vid anslagsberäkningen icke förutsedda projekt tillkommit har behov av extra medeltilldelning för innevarande budgetår uppstått. Detta beräknas till 400 000 kr.

Med hänvisning till ovanstående hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kr.

Bilaga 3

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: statsrådet Holmqvist

**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76
såvitt avser försvarsdepartementets verksamhetsområde****DRIFTBUDGETEN**

FJÄRDE HUVUDTITELN

H. Övrig verksamhet

[1] **H 9. FN-styrkors verksamhet utomlands.** Medel för en svensk militär styrka i FN-tjänst anvisades första gången på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1956/57 (prop. 1956: 198, SU 1956: 179, rskr 1956: 359). Därefter har årligen ytterligare medel anvisats för svenska FN-styrkors verksamhet. Medel för de årliga utgifterna inom Sverige för att rekrytera, utbilda och organisera den svenska beredskapsstyrkan m. m. anvisas sedan budgetåret 1965/66 under förslagsanslaget Beredskapsstyrka för FN-tjänst. Medel för FN-styrkornas verksamhet utom Sverige och för viss personal vid Sveriges ständiga representation i FN samt — fr. o. m. den 1 juli 1967 — för observatörer i FN-tjänst anvisades budgetåren 1965/66 — 1971/72 under reservationsanslaget Kostnader för svenska FN-styrkor m. m. Fr. o. m. budgetåret 1972/73 har medel för FN-styrkornas verksamhet utom Sverige anvisats under anslaget FN-styrkors verksamhet utomlands. Sammanlagt har för svenska FN-styrkors verksamhet hittills anvisats 688 965 000 kr. på tilläggsstat och tilläggsbudget. Därav har 64 milj. kr. anvisats för att täcka utgifterna för FN-styrkan på Cypern, för FN-styrkan i Mellersta Östern och FN-observatörer under tiden juli—december 1975 samt för vissa oförutsedda utgifter (prop. 1975/76: 25 bil. 2, FöU 1975/76: 14, rskr 1975/76: 94).

Del av ifrågavarande kostnader avses bli ersatta av FN. Intill den 1 januari 1976 har från FN influtit 387 184 723 kr. Sveriges fordran hos FN enligt hittills framlagda krav uppgår f. n. till 40 626 666 kr. Ersätt-

ningar som flyter in från FN tillgodoförs statsbudgetens inkomstitel Övriga diverse inkomster.

Genom beslut den 23 oktober 1975 har tiden för den svenska FN-insatsen i Mellersta Östern förlängts t. o. m. den 24 april 1976. Utgifterna för denna beräknas till ca 4,7 milj. kr. för månad eller för tiden januari—juni 1976 sammanlagt ca 28 milj. kr.

Genom beslut den 11 december 1975 har tiden för den svenska FN-insatsen på Cypern förlängts t. o. m. den 15 juni 1976. Utgifterna beräknas till 3,8 milj. kr. för månad eller sammanlagt ca 23 milj. kr.

En allmän medelsreserv av 5,5 milj. kr. bör beräknas med hänsyn till eftersläpande sjukvårdskostnader för tidigare kontingenter samt vissa utgifter som kan bli nödvändiga vid en avveckling av kontingenterna.

Antalet observatörer i FN-tjänst uppgick den 1 januari 1976 till 41. Medelsbehovet för dessa kan beräknas till 420 000 kr. för månad eller för tiden januari—juni 1976 sammanlagt ca 2,5 milj. kr.

Vid utgången av december 1975 kvarstod en behållning på ca 8 314 000 kr. under anslaget FN-styrkors verksamhet utomlands.

Behovet av ytterligare medel för FN-styrkor i Mellersta Östern och på Cypern och för observatörer uppgår alltså till $(28\,000\,000 + 23\,000\,000 + 5\,500\,000 + 2\,500\,000 - 8\,314\,000)$ 50 686 000 kr., avrundat 51 milj. kr. Medlen bör liksom tidigare anvisas utanför utgiftsramen för det militära försvaret.

Med hänsyn till att många osäkra faktorer ligger i anslagsberäkningen kan det bli nödvändigt att även i fortsättningen förskottsvis bestrida utgifter för ifrågavarande ändamål från anslaget till oförutsedda utgifter. Dessa utgifter bör slutligt belasta anslaget FN-styrkors verksamhet utomlands. Frågan om deras täckning bör få tas upp framdeles.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *FN-styrkors verksamhet utomlands* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 51 000 000 kr.

Bilaga 4

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: statsrådet Aspling

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 såvitt avser socialdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

FEMTE HUVUDTITELN

A. Socialdepartementet m. m.

[1] **A 2. Kommittéer m. m.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisats ett reservationsanslag av 13,2 milj. kr. Härtill kommer en behållning av 573 860 kr. från föregående budgetår. Den utredningsverksamhet som bekostas från anslaget har under budgetåret blivit mera omfattande och kostnadskrävande än vad som kunde förutses vid anslagsberäkningen hösten 1974. Vidare föreligger nu säkrare kostnadsberäkningar för den nya upplaga av socialkatalogen som inom kort sänds ut till samtliga hushåll och som bekostas från detta anslag. Jag räknar nu med ett ytterligare medelsbehov av 3,4 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen förslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 3 400 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

V. FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD

[2] **1. Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.** Till ändamålet har för budgetåret 1975/76 anvisats ett investeringsanslag av 4,5 milj. kr. Den 1 juli 1975 fanns en behållning på ca 5,2 milj. kr.

Regeringen har med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1975: 1 bil. 1 s. 55, FiU 1975: 1, rskr 1975: 30) den 29 december 1975 beslutat om vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder budgetåret 1975/76. Beslutet innebar bl. a. att från detta investeringsanslag skulle få bestridas utgifter med högst 3 milj. kr. utöver vad som tidigare medgivits. I beslut samma dag medgav regeringen efter förslag av socialstyrelsen att byggnadsarbeten får påbörjas innevarande budgetår vid vissa erkända och enskilda vårdanstalter i Bodens, Marks och Strängnäs kommuner.

Vid min anmälan av anslaget i 1975 års budgetproposition beräknade jag medelsbehovet under budgetåret 1975/76 för övriga under budgetåret aktuella byggnadsföretag till 9,7 milj. kr. Det totala medelsbehovet under innevarande budgetår uppgår således till 12,7 milj. kr. Jag förordar därför att ytterligare 3 milj. kr. anvisas för ändamålet.

Jag hemställer att regeringen förslår riksdagen

att till *Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

Bilaga 5

Utdrag
KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: statsrådet Norling

**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76
såvitt avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde**

DRIFTBUDGETEN

SJÄTTE HUVUDTITELN

E. Institut m. m.

[1] **E 9. Bidrag till statens väg- och trafikinstitut.** Statens väg- och trafikinstitut arbetar med forskning och utveckling (FoU) avseende vägar, vägtrafik och vägtrafiksäkerhet. En stor del av FoU-verksamheten sker på uppdrag mot ersättning som i princip baseras på kravet om full kostnadstäckning. Under anslaget anvisas de medel som erfordras för institutets egen FoU-verksamhet samt för myndighetsuppgifter inom institutets verksamhetsområde. Institutet omlokaliseras den 1 juni 1975 till Linköping.

Det statliga anslaget till statens väg- och trafikinstitut uppgår för innevarande budgetår till 9 250 000 kr. (prop. 1975: 1 bil. 8, TU 1975: 1, rskr 1975: 76).

Statens väg- och trafikinstitut har i framställning den 7 januari 1976 redovisat dels det ekonomiska utfallet för verksamheten under budgetåret 1974/75, dels det beräknade utfallet under budgetåret 1975/76. För budgetåret 1974/75 uppgick förlusten till 1 593 000 kr. Genom tidigare redovisade vinster i verksamheten kom den balanserade förlusten att uppgå till 1 063 000 kr. Institutet har beräknat underskottet i verksamheten för innevarande budgetår till 3,2 milj. kr.

Institutet anger som skäl till underskotten att de kostnadsfördyringar som inträffat i samband med omlokaliseringen inte helt kunnat mötas med ökade uppdragsintäkter, framför allt beroende på att det uppstått ett produktionsbortfall under tiden för inredning, uppbyggande och inkörning av de ny laboratorierna.

Även om institutet nu har kommit över inkörningsperioden bedömer man det som omöjligt att hämta in det ifrågavarande produktionsbortfallet. Institutet hemställer därför om tilläggsanslag av 4,3 milj. kr., motsvarande det konstaterade underskottet budgetåret 1974/75 och det beräknade underskottet innevarande budgetår.

Föredraganden

Omlokaliseringen till Linköping har inneburit att institutet fått nya och ändamålsenliga lokaler samt modern utrustning. Genom att en del resurser måst anslås till arbetet med omlokaliseringen har emellertid ett direkt produktionsbortfall ägt rum i den normala forsknings- och utvecklingsverksamheten vid institutet.

Sedan institutet nu har kommit över inkörningsproblemen förutsätter jag att institutet genom en aktiv marknadsföring och en anpassning av resurserna till efterfrågan kan väsentligt förbättra ekonomin i verksamheten och sina möjligheter att göra sig gällande på uppdragsmarknaden. I prop. 1975/76: 100 räknade jag därför med en relativt kraftig ökning av uppdragsintäkterna för nästa budgetår.

För att ge institutet ett gott utgångsläge därvidlag är det angeläget att det ackumulerade underskottet inte utgör en framtida belastning för verksamheten. Jag förordar därför ett tilläggsanslag av 3,8 milj. kr., vilket motsvarar det nu beräknade ackumulerade underskottet per den 30 juni 1976.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till statens väg- och trafikinstitut* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 3 800 000 kr., att avräknas mot automobilskattemedlen.

F. Diverse

[2] **F 9. Ersättning för sysselsättningsfrämjande åtgärder inom kommunikationsverken.** Inom kommunikationsdepartementet har vid två tillfällen under det senaste halvåret — i oktober 1975 och i januari i år — den planerade rekryteringen av personal fram till utgången av år 1976 vid vissa av departementets verk och myndigheter inventerats. I oktober framkom att ca 6 100 personer, fördelade på postverket med 2 400, på televerket med 2 050, på statens järnvägar med 700, på luftfartsverket med 490, på statens vägverk med 405, på sjöfartsverket med 80 och på Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut med 25, skulle komma att anställas under den närmaste 14-månadersperioden.

I januari redovisades en beräknad total anställning under perioden november—mars av ca 2 600 personer. Vidare redovisades att av den planerade rekryteringen under årets tre sista kvartal, ca 3 500 perso-

ner, kunde anställningen av 800 — postverket 180, televerket 75, statens järnvägar 350, statens vägverk 150, sjöfartsverket 25 och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut 20 — tidigareläggas till den 1 april. Kostnaden för en sådan tidigareläggning skulle enligt redovisade beräkningar bli ca 15 milj. kr.

Med utgångspunkt i den gjorda inventeringen beslöt regeringen den 29 januari i år att — i sysselsättningsfrämjande syfte — den redovisade möjliga tidigareläggningen till den 1 april av den planerade totala rekryteringen under perioden april—december i år skall genomföras. Tidigareläggningen innebär att 800 personer, därav ett stort antal ungdomar, snabbare än planerat kommer in på arbetsmarknaden och får varaktiga arbeten. Kostnaderna för tidigareläggningen får uppgå till totalt högst 15 milj. kr.

Jag föreslår att medel för täckande av kostnaderna för tidigareläggningen anvisas på tilläggsbudget III till statsbudgeten för innevarande budgetår under ett nytt reservationsanslag på sätte huvudtiteln benämnt F 9. Ersättning för sysselsättningsfrämjande åtgärder inom kommunikationsverken. Anslaget bör föras upp med 15 milj. kr. Det torde få ankomma på regeringen att utfärda närmare föreskrifter och anvisningar för utbetalning av medlen.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Ersättning för sysselsättningsfrämjande åtgärder inom kommunikationsverken* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

IV. STATENS UTLANINGSFONDER

[3] **4. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten.** Statens lånefond för den mindre skeppsfarten har till syfte att genom lånestöd främja en från allmän synpunkt önskvärd förnyelse av landets bestånd av mindre fartyg. Företräde till lån skall ges mindre rederier. Lån ur fonden beviljas av lånenämnden för den mindre skeppsfarten. Låneverksamheten regleras genom kungörelsen (1971: 324) om lånefonden för den mindre skeppsfarten och instruktion (1971: 325) för lånenämnden för den mindre skeppsfarten.

Genom den delvis ändrade låneinriktning som lånenämnden fick fr. o. m. den 1 juli 1971 (prop. 1971: 1 bil. 8, TU 1971: 2, rskr 1971: 54) har lånegivningen mera generellt inriktats på den mindre företagssamheten inom rederinäringen och därvid blivit mindre bunden till viss tonnagestorlek.

Genom riksdagens beslut vid 1975 års riksmöte (prop. 1975: 1 bil. 8, TU 1975: 2, rskr 1975: 54) har lånefonden för innevarande budgetår förstärkts med 25 milj. kr. Kapitaltillgångarna i fonden uppgår därefter till 95,8 milj. kr.

Lånenämnden för den mindre skeppsfarten

I skrivelse den 29 augusti 1975 har nämnden anhållit om tilläggsanslag för budgetåret 1975/76 om 35 milj. kr.

Föredraganden

Utöver den betydande förstärkning som har skett av lånefonden under de två senaste budgetåren förordar jag att ytterligare 10 milj. kr. tillförs fonden under innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kr.

Bilaga 6

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: statsrådet Sträng

**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76
såvitt avser finansdepartementets verksamhetsområde****DRIFTBUDGETEN**

SJUNDE HUVUDTITELN

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

[1] **B 14. Inredning av byggnader för statlig förvaltning.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 32 milj. kr. Medelsreservationen vid budgetårets början uppgick till ca 25,9 milj. kr.

Från anslaget bestrids utgifter bl. a. för inredning och sådan till lokalerna knuten generell utrustning som behöver nyanskaffas i samband med omlokaliseringen av statlig verksamhet. För planeringen av denna inredning och utrustning svarar huvudsakligen resp. byggnadsstyrelsen och utrustningsnämnden för universitet och högskolor.

I gällande inredningsplan är uppförd en delram av 6 milj. kr. för anskaffning av inredning till *nybyggnaderna inom Västeråsenområdet i Borås* för statens provningsanstalt. Kostnadsramen korresponderar mot den i investeringsplanen uppförda kostnadsramen av 90 milj. kr. för nybyggnaderna. I det följande kommer jag att föreslå att kostnadsramen för byggnadsarbetena höjs med ca 26 milj. kr. för två nytillkommande byggnader för anstaltens byggnadstekniska och mekaniska laboratorier.

Byggnadsstyrelsen har föreslagit att den i inredningsplanen uppförda delramen ersätts med en definitiv kostnadsram av 8,7 milj. kr. Därav avser 950 000 kr. de nytillkomna laboratorierna.

Föredraganden

Jag förordar att den i inredningsplanen uppförda delramen av 6 milj. kr. för nybyggnaderna inom Västeråsenområdet i Borås för statens provningsanstalt nu ersätts med en definitiv kostnadsram av 8,7 milj.

kr. Jag räknar därvid med att senare justeringar av denna ram inte skall behöva göras.

Jag förordar vidare att de utgifter som hänger samman med det nu redovisade inredningsobjektet får bestridas av tillgängliga medel under detta reservationsanslag.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om anskaffning av viss inredning av byggnader för statlig förvaltning inom den kostnadsram som jag har förordat i det föregående.
2. godkänna vad jag har förordat i det föregående angående bestridande av utgifterna för viss inredning av byggnader för statlig förvaltning.

KAPITALBUDGETEN

II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[2] 11. **Byggnadsarbeten för statlig förvaltning.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 185 milj. kr. Behållningen under anslaget var vid ingången av budgetåret ca 11,6 milj. kr.

Från anslaget bestrids utgifter för investeringar i byggnader bl. a. för huvuddelen av de myndigheter som enligt statsmakternas beslut skall omlokaliseras från Stockholmsområdet. Med hänsyn till gällande tidplaner för denna omlokalisering bör följande byggnadsobjekt nu redovisas för riksdagen.

Borås. Nybyggnader inom Västeråsenområdet. I prop. 1974: 170 (bil. 5) lämnades en utförlig redogörelse för nybyggnaderna för statens provningsanstalt inom Västeråsenområdet i Borås. Som framgick av redovisningen hade anstaltens byggnadstekniska och mekaniska laboratorier tagits undan för ytterligare utredning. Kungl. Maj:t föreskrev därefter i beslut den 29 november 1974 att planeringen av anstaltens nya lokaler, inkl. nämnda laboratorier, skulle ske inom en kostnadsram av 103,4 milj. kr. i prisläget den 1 april 1973, inbegripet kostnaderna för inredning. Kostnadsramen motsvaras av 127,8 milj. kr. i prisläget den 1 april 1975.

Byggnadsstyrelsen har sommaren 1975 redovisat lokalprogram och systemhandlingar för nybyggnader för de byggnadstekniska och mekaniska laboratorierna. Styrelsen har därefter i samråd med provningsanstalten ytterligare överarbetat projektet i syfte att nedbringa kostnaderna. Nybyggnaderna föreslås nu omfatta en totalyta av 8 300 m² inom en byggnadsvolym av 72 700 m³. Lokalerna består huvudsakligen av laboratoriehallar. Byggnadsarbetena beräknas kunna påbörjas i augusti 1976. Inflyttningen i laboratorierna beräknas ske under december 1977.

I gällande investeringsplan är uppförd en kostnadsram av 90 milj. kr. i prisläget den 1 april 1974 för nybyggnaderna, exkl. de nu redovisade laboratorierna. Byggnadsstyrelsen föreslår nu att kostnadsramen för hela anläggningen sätts till 116,9 milj. kr. i prisläget den 1 april 1975. Därav avser 26,2 milj. kr. de byggnadstekniska och mekaniska laboratorierna. I det föregående har härutöver förordats en kostnadsram av 8,7 milj. kr. till inredning för anläggningen.

Föredraganden

I och med tillkomsten av de nu redovisade laboratorierna kommer statens provningsanstalt att inom Boråsanläggningen disponera resurser av hög internationell standard för provning och uppdragsverksamhet. Provningsanstalten får därmed möjlighet att ta upp verksamhet som inte har kunnat bedrivas inom de nuvarande anläggningarna i Stockholm. Jag finner det angeläget att den planerade flyttningen genomförs utan onödigt dröjsmål så att verksamheten stabiliseras. Mot bakgrund av vad chefen för industridepartementet har redovisat i prop. 1975/76: 100 (bil. 15 s. 213) och i avvaktan på att anstalten skall nå upp till fullt utnyttjande av de nu redovisade anläggningarnas kapacitet räknar jag inte med någon ytterligare utbyggnad av anläggningarna utöver de redovisade laboratorierna.

Med hänvisning till vad jag har redovisat bör följande ändrade kostnadsram i 1 000-tal kr. föras upp i investeringsplanen.

Byggnadsobjekt	Kostnadsram		Medelsförbrukning			Byggstart år-mån.	Färdigställande år-mån.
	74-04-01	75-04-01	Faktisk t. o. m. 75-06-30	Beräknad för			
				1975/76	1976/77		
<i>Borås</i>							
Nybyggnader inom Västeråsenområdet	90 000	116 860	19 658	34 000	30 000	74-05	77-12

Jag förordar att de utgifter som hänger samman med de redovisade nybyggnaderna får bestridas av tillgängliga medel under detta investeringsanslag.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om vissa byggnadsarbeten för statlig förvaltning inom den kostnadsram som jag har förordat i det föregående,
2. godkänna vad jag har förordat i det föregående angående bestridande av utgifterna för vissa byggnadsarbeten för statlig förvaltning.

[3] **12. Inköp av fastigheter m. m.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 25 milj. kr. Behållningen under anslaget var vid budgetårets ingång ca 27,8 milj. kr.

Anslaget används för fastighetsförvärv efter beslut av regeringen i varje särskilt fall, bl. a. för markinköp i samband med omlokalisering av statlig verksamhet och för förvärv av tomtmark för förvaltningsbyggnader och polishus.

I det följande kommer jag att föreslå att ytterligare medel anvisas till projektering i syfte att höja beredskapen för framtida tidigareläggningar av statliga byggnadsarbeten. Tomtmark för nybyggnader bör inköpas senast i samband med att projekteringen påbörjas.

De uppdämda lokalbehoven i Stockholmsområdet har delvis kunnat tillgodoses i lokaler som har friställts genom omlokaliseringar av statlig verksamhet samt genom nyförhyrning. Jag har tidigare redovisat förslag om nybyggnader i Västra Skogen i Solna för arbetarskyddsstyrelsen och i kv. Ölbryggaren på Söder i Stockholm för kronofogdemyndigheten m. fl. Trots detta är lokalsituationen alltför besvärlig för flera myndigheter. För att snabbt och till rimliga kostnader kunna lösa vissa angelägna lokalbehov — bl. a. i samband med evakueringarna inför överflyttningen av regeringskansliet till södra Klara samt för länsförvaltningen och skatteadministrationen — måste fastigheter också inköpas. Regeringen har nyligen beslutat om inköp av en kontorsfastighet i Liljeholmen med anlitan av medel från detta anslag. Ytterligare förvärv kommer enligt min mening att bli nödvändiga.

Jag förordar att ytterligare 50 milj. kr. anvisas på tilläggsbudget innevarande budgetår för fastighetsförvärv för nu nämnda ändamål.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Inköp av fastigheter m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett investeringsanslag av 50 000 000 kr.

VII. FONDEN FÖR FÖRLAG TILL STATSVERKET

[4] **1. Vissa projekteringskostnader.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 60 milj. kr. Behållningen under anslaget vid budgetårets början uppgick till ca 36 milj. kr.

Anslaget disponeras efter beslut av regeringen för sådana projekteringsarbeten som föregår den slutliga prövningen av byggnadsobjekt.

Som jag har redovisat bl. a. i finansplanen för innevarande år har regeringen i sysselsättningsfrämjande syfte under detta budgetår hittills beslutat tidigarelägga statliga byggnadsarbeten utanför affärsverken för sammanlagt över 140 milj. kr. Dessa byggnadsarbeten har hämtats huvudsakligen ur den projektreserv som har funnits hos byggnads-

styrelsen och fortifikationsförvaltningen. Under våren har möjligheterna inventerats att snabbt fylla på projektreserven med nya objekt. Jag har därvid funnit att projekteringen av ett antal planerade nybyggnader bör kunna forceras, bl. a. nybyggnader för länsförvaltningarna. Detta skulle ge en värdefull höjning av beredskapen för kommande tidigareläggningar. Jag förordar därför att ytterligare 30 milj. kr. för projekteringskostnader anvisas innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Vissa projekteringskostnader* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kr.

Bilaga 7

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: statsrådet Zachrisson

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 såvitt avser utbildningsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

ÅTTONDE HUVUDTITELN

B. Kulturändamål

[1] **B 10. Bidrag till Operan och Dramatiska teatern.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 83 679 000 kr. Operan och Dramatiska teatern har gett in framställningar om ytterligare medel för täckande av de kostnadsökningar som följer av dels ingångna avtal om löner innevarande budgetår för samtliga vid teatrarna anställda personalgrupper, dels av statsmakterna beslutade ökade sociala avgifter den 1 januari 1976.

Statens kulturråd tillstyrker teatrarnas framställningar.

Föredraganden

Då jag anmälde medelsbehovet under detta anslag i prop. 1975: 1 anförde jag att jag hade för avsikt att återkomma i senare sammanhang beträffande behov till följd av ökade lönekostnader. Med hänvisning till kostnaderna för löneavtalen för innevarande budgetår och till de redovisade kostnadsökningarna för sociala avgifter förordar jag att anslagen till Operan och Dramatiska teatern höjs med 8 730 000 kr. resp. 4 785 000 kr. varav för löner högst 5 767 000 kr. resp. 3 168 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 13 515 000 kr.

[2] **B 11. Bidrag till Svenska riksteatern.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 42 656 000 kr. Svenska riksteatern har gjort framställning om ytterligare medel för täckande av kostnadsökningar till följd av dels ingångna avtal om löner innevarande budgetår, dels höjda kostnader för sociala avgifter den 1 januari 1976. Vidare har teatern hemställt om tilläggsanslag för täckande av merkostnader till följd av traktamentshöjningar fr. o. m. den 1 januari 1975.

Statens kulturråd tillstyrker teaterns framställningar.

Föredraganden

Vid min anmälan av medelsbehovet under detta anslag i prop. 1975: 1 anförde jag att jag avsåg att återkomma senare angående behov till följd av ökade löne- och traktamentskostnader. Med hänvisning till de kostnadsökningar som redovisats i teaterns framställningar förordar jag att anslaget till Svenska riksteatern höjs med 6 858 000 kr., varav för löner högst 3 262 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Svenska riksteatern* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 6 858 000 kr.

[3] **B 13. Rikskonsertverksamhet.** I statsbudgeten för innevarande budgetår är uppfört ett reservationsanslag av 21 392 000 kr. till rikskonsertverksamhet. Institutet för rikskonserter har hemställt om tilläggsanslag för täckande av öknings av lönekostnaderna utöver medel som tidigare anvisats för ändamålet.

Statens kulturråd tillstyrker institutets framställning.

Föredraganden

Med hänvisning till inträffade oförutsedda kostnadsökningar förordar jag att anslaget till Institutet för rikskonserter höjs med 800 000 kr. för innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Rikskonsertverksamhet* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kr.

[4] **B 28. Statens historiska museer: Förvaltningskostnader.** I maj—juni 1976 planeras i Krakow en utställning över temat Vasadynastien i Polen. Initiativet till utställningen har utgått från de Statliga konstsamlingarna i Wawel och Nationalmuscet i Krakow. En rad svenska kulturinstitutioner kommer att delta i utställningen genom lån av ett stort antal utställningsobjekt. Från polsk sida har föreslagits att den planerade

utställningen efter visningen i Krakow i sin helhet överförs till Stockholm. En visning av utställningen i Stockholm skulle vara ett naturligt och angeläget inslag i det sedan ett tiotal år etablerade polsk-svenska kulturutbytet. Statens historiska museum har åtagit sig att arrangera utställningen i nära samarbete med övriga medverkande kulturinstitutioner och i lokaler som ställs till förfogande i Liljevalchs konsthall. Om planerna realiserats kommer utställningen att visas där under hösten 1976. Värdet av de polska föremål, som kommer att visas i Sverige, har beräknats till ca 115 milj. polska zlotys eller ca 25 milj. kr. Därtill kommer ett antal andra utländska föremål till ett värde av ca 1,3 milj. kr. De polska arrangörerna kräver att mottagarlandet ansvarar för föremålen under utställningen i Sverige och under transporten till och från den polska gränsen. Försäkringspremien i Sverige för ett sådant åtagande skulle komma att uppgå till ca 75 000 kr.

Medelhavsmuseet planerar att under perioden februari—maj 1977 visa en vandringsutställning med arkeologiska föremål från museet i Bagdad. Det är första gången som en utställning om de gamla mesopotamiska högkulturerna visas i Sverige. Utställningen, som kommer att utformas i samarbete med statens historiska museum, omfattar 223 utställningsföremål huvudsakligen i guld, alabaster, porslin och keramik. Värdet av föremålen uppgår till 1 683 250 irakiska dinarer eller ca 25,5 milj. kr. Försäkringspremien i Sverige för flygtransport Bagdad—Stockholm tur och retur samt tre månaders utställningstid skulle komma att uppgå till ca 119 000 kr.

De båda museerna har till utbildningsdepartementet gett in förteckningar över de föremål som avses ingå i resp. utställning med angivande av varje föremåls värde.

Historiska museet och medelhavsmuseet har begärt att regeringen garanterar eventuell skada eller förlust i samband med de båda utställningarna på samma sätt som skedde när utställningen "Arkeologiska fynd från Folkrepubliken Kina" visades i Sverige (prop. 1973: 170, KrU 1973: 44, rskr 1973: 348).

Föredraganden

För att göra det möjligt att i Sverige visa utställningarna om Vasady-nastien i Polen och om de mesopotamiska högkulturerna bör ställas statlig garanti, med 50 % reduktion vid force majeure, för ersättning vid skada på eller förlust av de i utställningen ingående föremålen under transport från Krakow resp. Bagdad till Sverige och under utställningstiden i Sverige. Lämnandet av sådan garanti kräver riksdagens medgivande eftersom det är fråga om överenskommelse med främmande makt, innefattande ett eventuellt ekonomiskt åtagande. För det fall ersättning bör utgå därför att utställningsföremål skadats eller förlorats bör utgifterna belasta förslagsanslaget Oförutsedda utgifter.

I syfte att åstadkomma en förenklad handläggning av liknande ärenden i framtiden föreslår jag vidare att regeringen inhämtar ett allmänt bemyndigande av riksdagen att vid behov på motsvarande sätt få ställa garanti för att göra det möjligt för de statliga museerna att anordna utställningar av värdefulla föremål i utländsk ägo.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. medge att staten garanterar värdet av de i utställningarna ingående föremålen i enlighet med vad jag i det föregående har förordat,
2. eventuell ersättning vid skada på eller förlust av föremål, som ingår i utställningarna, bestrids på sätt jag i det föregående har föreslagit,
3. meddela regeringen det allmänna bemyndigande som jag har föreslagit.

E. Högre utbildning och forskning

[5] E 66. **Inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m.** I statsbudgeten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag av 81 milj. kr. Av beloppet disponerar enligt regleringsbrev byggnadsstyrelsen 28 milj. kr. enligt en särskild inredningsplan och utrustningsnämnden för universitetet och högskolor 52,4 milj. kr. enligt en särskild utrustningsplan (prop. 1975: 33, UbU 1975: 15, rskr 1975: 164). Anslagsposten Diverse objekt är uppförd med 600 000 kr. Någon medelsreservation vid budgetårets början fanns inte på byggnadsstyrelsens och utrustningsnämndens anslagsposter.

Byggnadsstyrelsen föreslår att en kostnadsram av 1,5 milj. kr. för *statens scenskola i Stockholm* förs upp i inredningsplanen. F. n. disponerar scenskolan förhyrda lokaler i Råsunda. Enligt kontraktet skall lokalerna lämnas senast den 1 juli 1976. Regeringen uppdrog den 26 juni 1975 åt byggnadsstyrelsen att — inom en kostnadsram av 1,9 milj. kr. i prisläget den 1 april 1974 — utföra ombyggnad av Katarina realskolas lokaler i Stockholm för bl. a. scenskolan.

Föredraganden

Vid min anmälan i prop. 1975/76: 117 av frågan om anslag för budgetåret 1976/77 till inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m. redovisade jag att ytterligare 41 milj. kr. behöver anvisas på tilläggsbudget III för innevarande budgetår under detta anslag. Av beloppet beräknar jag 11 milj. kr. för den anslagspost som står till byggnadsstyrelsens disposition och 30 milj. kr. för den anslagspost som står till utrustningsnämndens disposition.

Att utgifterna blivit avsevärt större än vad som förutsetts torde enligt myndigheterna bero bl. a. på en strävan från nyttjarna att använda kost-

nadsramarna innan prishöjningarna reducerar programutrymmet. Betalningsutfallet torde påverkas även av att företagen snabbare begär betalning för utförda leveranser.

För att inredning utan försening skall kunna anskaffas till statens scenskola i Stockholm föreslår jag att en kostnadsram av 1,3 milj. kr. förs upp i inredningsplanen. Regeringen har tidigare uppdragit åt byggnadsstyrelsen att i samråd med statens kulturråd redovisa ett förslag till samordnad lokallösning för scenskolan och musikdramatiska skolan i Stockholm i de ombyggda lokalerna i Katarina realskola. Då denna fråga ännu inte avgjorts har jag t. v. betecknat kostnadsramen för scenskolan m. m. som delram.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 41 000 000 kr.

[6] **E 67. Vissa merkostnader för renhållning och städning.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under vart och ett av fakulteternas driftkostnadsanslag samt under reservationsanslagen E. 24. Teknisk samt viss medicinsk och matematisk-naturvetenskaplig utbildning och forskning i Göteborg och Linköping och E 39. Vetenskapliga bibliotek: Bokinköp m. m. beräknats medel för bl. a. renhållning och städning.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har i november 1975 hemställt om bl. a. ca 4,7 milj. kr. på tilläggsbudget för budgetåret 1975/76 för täckande av merkostnader för löner för lokalvårdare vid universiteten i Lund och Göteborg samt Chalmers tekniska högskola. UKÄ hänvisar till kostnader för löneökningar för 1975 enligt kollektivavtal för statligt anställda lokalvårdare samt ändrade semesterbestämmelser och beräknade löneökningar för 1976 för denna personal. Vidare tar UKÄ upp kostnader för ändrade bestämmelser om ersättning vid sjukdom enligt avtal från år 1972. Nämnda kostnader har inte beaktats vid medelsberäkningarna för budgetåren 1974/75 och 1975/76.

Merkostnaderna för löneökningar och ändrade semesterbestämmelser beräknas till ca 2,6 milj. kr. Anslaget för täckning av merkostnader för löner och pensioner m. m. under sjunde huvudtiteln har ej beräknats för kostnadsökningar av detta slag.

Kostnaderna för sjuklöneförmåner enligt 1972 års avtal bör bestridas inom ramen för anvisade medel på driftkostnadsanslag m. m. Medel för merkostnader för löneökningar och ändrade semesterbestämmelser bör däremot anvisas på tilläggsbudget III till statsbudgeten för innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Vissa merkostnader för renhållning och städning* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 2 600 000 kr.

G. Vuxenutbildning

[7] **G 12. Undervisning för invandrare i svenska språket m. m.** På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett förslagsanslag av 49 336 000 kr. Undervisningen, som bedrivs som försöksverksamhet, får omfatta högst 550 000 studietimmar. Av dessa får 300 000 studietimmar användas till undervisning som ges enligt lagen (1972: 650, ändrad senast 1974: 377) om rätt till ledighet och lön vid deltagande i svenskundervisning för invandrare och 250 000 studietimmar får användas för övrig invandrarundervisning. Undervisningen bedrivs av skolöverstyrelsen i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen och statens invandrarverk och anordnas av studieförbunden.

Föredraganden

Behovet av svenskundervisning för invandrare, vilka inte har lagfäst rätt till undervisning på arbetstid, har under innevarande läsår visat sig vara stort. För att tillgodose den ökande efterfrågan på undervisning medgav därför regeringen i särskilt beslut den 22 januari 1976 att utöver tidigare anvisade 250 000 studietimmar får disponeras ytterligare högst 100 000 studietimmar för denna undervisning under budgetåret 1975/76.

Statsbidraget per studietimme har utgått med högst 81 kr. sedan den 1 juli 1974. Den allmänna kostnadsutvecklingen har när det gäller svenskundervisning för invandrare ställt studieförbunden i en svår situation eftersom undervisningen skall vara avgiftsfri för deltagarna. Med hänsyn härtill förordar jag att för perioden juli—december 1975 statsbidraget per studietimme höjs från nuvarande högst 81 kr. till högst 88:50 kr. per studietimme. Av detta belopp räknar jag med att bidrag till ledare och materiel skall utgå med högst 51:50 kr. per studietimme. Från och med den 1 januari 1976 beräknar jag en ytterligare höjning med 3 kr. till högst 91:50 kr. per studietimme, varav högst 54:50 kr. beräknas avse bidrag till ledare och materiel. De av mig förordade bidragsförändringarna kan beräknas medföra ett ytterligare medelsbehov under detta anslag om ca 5 850 000 kr. för budgetåret 1975/76.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna vad jag har förordat i fråga om höjning av statsbidragsbeloppet per studietimme till undervisning av invandrare i svenska språket m. m.

KAPITALBUDGETEN

II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[8] **14. Vissa byggnadsarbeten för Sveriges Radio.** I statsbudgeten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett investe-

ringsanslag av 6 milj. kr. Behållningen under anslaget var vid ingången av budgetåret ca 500 000 kr. Medlen utbetalas av byggnadsstyrelsen som får disponera dem för de i investeringsplanen upptagna objekten inom de kostnadsramar som riksdagen godkänt.

Regeringen har med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1975: 1 bil. 1, FiU 1975: 1, rskr 1975: 30) den 29 december 1975 beslutat om vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för budgetåret 1975/76. Beslutet innebär bl. a. att från förevarande investeringsanslag får bestridas utgifter med högst 25,1 milj. kr. utöver vad som tidigare medgivits. I beslut samma dag har regeringen uppdragit åt byggnadsstyrelsen att inom en kostnadsram av 25,1 milj. kr. i prisläget den 1 april 1975 utföra nybyggnad av stor musikstudio i Stockholm för Sveriges Radio.

Föredraganden

Med hänsyn till vad jag har anfört i det föregående bör följande kostnadsram föras upp i investeringsplanen för innevarande budgetår.

Investeringsplan (1 000-tal kr.)

Byggnadsobjekt	Kostnadsram 1975-04-01	Beräknad medelsför- brukning för 1975/76	Byggstart år-mån.	Färdig- ställande år-mån.
Stor musikstudio i Stockholm	25 100	3 500	76-04	78-05

För att slutligt bestrida kostnaderna för musikstudion förordar jag att ett belopp av 25,1 milj. kr. anvisas på tilläggsbudget III för innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten för Sveriges Radio* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett investeringsanslag av 25 100 000 kr.

[9] **15. Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde.** I statsbudgeten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett investeringsanslag av 140 milj. kr. Behållningen under anslaget var vid ingången av budgetåret ca 57,4 milj. kr. Medlen utbetalas av byggnadsstyrelsen, som får disponera dem för de i investeringsplanerna upptagna objekten inom de kostnadsramar som riksdagen godkänt.

Regeringen har med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1975: 1 bil. 1, FiU 1975: 1, rskr 1975: 30) den 29 december 1975 beslutat om vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder för budgetåret 1975/76. Beslutet innebär bl. a. att från förevarande investeringsanslag får bestridas utgifter med högst 27,2 milj. kr. utöver vad som tidigare medgivits. I beslut

samma dag har regeringen uppdragit åt byggnadsstyrelsen att utföra följande objekt inom angivna kostnadsramar i prisläget den 1 april 1975.

Om- och tillbyggnad för forskningsinstitutet för atomfysik	6 400 000 kr.
Ombyggnad av Kronobageriet i Stockholm	14 800 000 kr.
Nybyggnad av museilokaler på Julita gård för Nordiska museet m. m., etapp II	6 000 000 kr.

Föredraganden

I gällande investeringsplan för kulturändamål finns uppförd en kostnadsram av 13,8 milj. kr. i prisläget den 1 april 1974 för ombyggnad av Kronobageriet i Stockholm (prop. 1975: 33 s. 8, 11 och 12). Kostnadsramen motsvarar 14,8 milj. kr. i prisläget den 1 april 1975.

Mot bakgrund av vad jag anfört i det föregående bör även följande kostnadsramar föras upp i investeringsplanerna för utbildning och forskning resp. för kulturändamål m. m. för innevarande budgetår.

Investeringsplan (1 000-tal kr.)

Byggnadsobjekt	Kostnadsram 1975-04-01	Beräknad medelsförbrukning för 1975/76	Byggstart år-mån.	Färdigställande år-mån.
Utbildning och forskning				
<i>Stockholm</i>				
Om- och tillbyggnad för forskningsinstitutet för atomfysik	6 400	500	76-05	77-08
Kulturändamål m. m.				
Nybyggnad av museilokaler på Julita gård för Nordiska museet m. m., etapp II	6 000	700	76-04	77-04

Jag har tidigare i prop. 1975/76: 117 (s. 5 och 7) om anslag för budgetåret 1976/77 till byggnadsarbeten m. m. inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde lämnat redogörelse för dessa båda objekt.

För att slutligt bestrida kostnaderna för de tre objekt som under förevarande anslag berörs av beslut den 29 december 1975 angående vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder förordar jag att 27,2 milj. kr. utöver tidigare anvisat belopp anvisas på tilläggsbudget III för innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett investeringsanslag av 27 200 000 kr.

Bilaga 8

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: statsrådet Lundkvist

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 såvitt avser jordbruksdepartementets verksamhetsområde**DRIFTBUDGETEN**

NIONDE HUVUDTITELN

D. Skogsbruk

[1] **D 3. Bidrag till skogsförbättringar.** På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett förslagsanslag av 7 milj. kr. Under anslaget har tagits upp en ram av 4,5 milj. kr. för skogsodlingsåtgärder på nedlagd jordbruksmark och en ram av 3 milj. kr. för med anslaget i övrigt avsedda åtgärder. Det senare rambeloppet är avsett bl. a. för bidrag till istandsättning av skogar med otillfredsställande skogstillstånd och för bidrag till omplantering av sorkskadade skogskulturer i Jämtlands län. Bidragsbestämmelserna finns i kungörelsen (1948: 239) om statsbidrag till vissa skogsförbättrande åtgärder (omtryckt 1960: 324, ändrad 1961: 109) samt i regleringsbrev för budgetåret 1975/76.

Skogsstyrelsen har nyligen presenterat resultaten av 1975 års återväxt-taxeringar. Dessa visar, i likhet med motsvarande undersökningar år 1974, att både planteringar och självföryngringar som utförts hittills under 1970-talet i mycket stor utsträckning har så låg kvalitet att de inte uppfyller de krav på nöjaktig återväxt som ställs i skogsvårdslagen. Orsakerna till de dåliga återväxtresultaten är flera, bl. a. att tillräckligt effektiva åtgärder inte använts och att de senaste somrarna varit utpräglat nederbördsfattiga.

Sedan år 1975 är det inte längre tillåtet att använda DDT-haltiga preparat. Tidigare hade skogsbruket, trots principbeslut om totalförbud, dispens för användning av sådana preparat för skyddsbehandling av skogsplantor mot angrepp av snytbagg. Skogsstyrelsens senaste åter-

växttaxering visar att en stor del av de obehandlade plantor som sattes ut i Syd- och Mellansverige under år 1975 har skadats och dödats av snytbagge. Taxeringen visar emellertid också att förebyggande åtgärder i form av markberedning kan minska skadornas omfattning avsevärt.

Markberedning före plantering är angelägen inte bara för att minska angreppen av snytbagge utan även för att förbättra bl. a. klimattförhållandena för plantorna. Skogsvårdsstyrelserna och skogsägareföreningarna har under de senaste åren samordnat sina resurser för att förbättra möjligheterna till maskinell markberedning på privata skogsmarker. Som ett led i samma strävan har regeringen nyligen medgett skogsstyrelsen att använda ytterligare 500 000 kr. av anslaget Främjande av skogsvård m. m. för inköp av markberedningsaggregat.

En intensiv skogsvård är angelägen för att förbättra den framtida råvaruförsörjningen för vår skogsindustri. Jag har tidigare framhållit detta bl. a. i prop. 1974: 166 om ändringar i naturvårdslagen och skogsvårdslagen. Inte minst de senaste två årens återväxttaxeringar bekräftar behovet av en intensivare skogsvård.

Enligt min mening är det nödvändigt med en allmänt ökad insats på en intensifierad skogsvård från skogsägarnas sida. Vid sidan härav är det dock rimligt att staten under en övergångstid lämnar bidrag för att underlätta restaureringen av de skogskulturer som har spolerats genom angrepp av snytbagge. Bidrag bör endast utgå för skador som inträffat under år 1975. Visserligen erhåller de skogsägare som har skogsförsäkring viss ersättning för de skador som har uppkommit, men kostnaderna för restaureringsåtgärderna kan trots detta bli betungande. Jag föreslår därför att det under innevarande och nästa budgetår, i likhet med vad som gäller för sorkskadade skogskulturer i Jämtland, skall kunna utgå statsbidrag med högst 75 % av kostnaderna för omplantering av skogskulturer som i större omfattning skadats av snytbagge i Syd- och Mellansverige. Givetvis bör i samband härmed tas tillvara alla möjligheter till förebyggande åtgärder, bl. a. markberedning. Vidare föreslår jag att staten, i förebyggande syfte och i den utsträckning det kan anses försvarligt, bekostar de plantor som kan behövas utöver vad som normalt är behövligt enligt skogsstyrelsens anvisningar till skogsvårdslagen. Det senare bör gälla endast för områden som nyplanteras under innevarande och nästa budgetår och där risk föreligger för omfattande skador av snytbagge. Jag förutsätter att lämpliga förebyggande åtgärder i övrigt vidtas även i dessa fall. Plantorna bör ställas till förfogande av skogsvårdsstyrelserna. I övrigt bör tillämpliga bestämmelser för ifrågasvarande anslag gälla. Det ankommer på regeringen eller efter regeringens bemyndigande skogsstyrelsen att meddela de särskilda föreskrifter som kan föranledas av bifall till vad jag nu har förordat.

Kostnaderna för de av mig i det föregående förordade åtgärderna be-

räknar jag för innevarande budgetår till 2 milj. kr. Jag föreslår därför att det totala rambeloppet för ifrågavarande anslag ökas med 2 milj. kr. till 9,5 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna vad jag har förordat rörande statsbidrag till viss omplantering av skogskulturer som skadats av snytbagge och till vissa skogsplantor,
2. medge att under budgetåret 1975/76 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 9 500 000 kr. till skogsodling på nedlagd jordbruksmark och med anslaget i övrigt avsedda ändamål.

Bilaga 9

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: statsrådet Feldt

Anmälan till tillägsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 såvitt avser handelsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

TIONDE HUVUDTITELN

A. Handelsdepartementet m. m.

[1] **A 2. Kommittéer m. m.** Till ändamålet har för budgetåret 1975/76 anvisats ett reservationsanslag av 3 milj. kr. (prop. 1975: 1 bil. 12, NU 1975: 9, rskr 1975: 72). Reservationen från föregående budgetår uppgick till 701 938 kr.

För utredningsverksamheten beräknas nu för budgetåret 1975/76 en sammanlagd medelsförbrukning om ca 4,8 milj. kr. Ökningen i förhållande till tidigare beräkning är främst en följd av de nya utredningar bl. a. rörande organisationsfrågor för Sveriges turistråd, konsumentverket och överstyrelsen för ekonomiskt försvar som tillkallats under budgetåret. Ett ytterligare medelsbehov föreligger således om 1,1 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tillägsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

V. FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD

[2] **8. Lån till investeringar för kommersiell service i glesbygd.** Från anslaget bestrids utgifter för investeringsstöd i form av avskrivnings- och investeringslån enligt förordningen (1973: 608) om statligt stöd till

kommersiell service i glesbygd. Stödärenden prövas såvitt gäller det inre stödområdet av konsumentverket, som härvid bistås av en till verket knuten rådgivande nämnd, glesbygdsnämnden. Fråga om stöd utanför inre stödområdet prövas av regeringen.

För innevarande budgetår utgör anslaget 1,5 milj. kr.

Konsumentverket

Konsumentverket har i skrivelse den 10 december 1975 tagit upp frågan om en uppräknig av anslaget för innevarande budgetår. Härvid anför bl. a. följande.

Av investeringsanslaget återstår 724 657 kr. F. n. finns hos konsumentverket tolv ansökningar avseende ca 660 000 kr. i investeringsstöd som inte är färdigbehandlade. Enligt underhandskontakter med de av stödet direkt berörda länsstyrelserna finns ytterligare ansökningar omfattande ca 2 milj. kr. i stödanspråk. Därutöver kan förväntas ännu ett antal ansökningar om investeringsstöd som bör hinna behandlas under våren 1976. Konsumentverket har också erfårit att några ansökningar från butiker i andra delar av landet, bl. a. på västkusten, Öland och Stockholms skärgård kan inkomma under budgetåret. Mot bakgrund av detta framstår investeringsanslaget för budgetåret 1975/76, även om stödet uteslutande skulle begränsas till att omfatta det inre stödområdet, som otillräckligt.

Konsumentverkets bedömning är att ytterligare 1,5 milj. kr. erfordras för att en oförändrad tillämpning av stödbestämmelserna skall kunna ske. Verket hemställer att anslaget räknas upp med detta belopp.

Föredraganden

I likhet med konsumentverket finner jag anslagna medel otillräckliga. Jag vill här erinra om att regeringen i budgetpropositionen vid innevarande års riksmöte har föreslagit riksdagen att under anslaget för budgetåret 1976/77 anvisa 2 milj. kr. (prop. 1975/76: 100 bil. 12).

I sammanhanget vill jag vidare, med anledning bl. a. av vad verket anför i sin skrivelse, erinra om att regeringen nyligen beslutat om investeringsstöd från detta anslag för viss kommersiell service i Stockholms skärgård.

Jag beräknar det ökade medelsbehovet till 500 000 kr. och hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Lån till investeringar för kommersiell service i glesbygd* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kr.

Bilaga 10

Utdrag

ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL

vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: statsrådet Bengtsson såvitt avser frågorna under punkterna 1, 2 och 3;
statsrådet Leijon såvitt avser frågan under punkten 4

Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 såvitt avser arbetsmarknadsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

ELFTE HUVUDTITELN

A. Arbetsmarknadsdepartementet m. m.

[1] **A 2. Kommittéer m. m.** Under denna rubrik har på statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisats ett reservationsanslag av 9 997 000 kr., varav 6 497 000 kr. till anslagsposten Övrig utredningsverksamhet. Vid ingången av budgetåret fanns på anslagsposten en reservation av 320 000 kr. Under tiden juli 1975— januari 1976 har utbetalats 3,5 milj. kr. från anslagsposten. Återstoden beräknas inte räcka till för att täcka kostnaderna för utredningsverksamheten under resten av budgetåret. Jag räknar med ett ytterligare medelsbehov av 1,8 milj. kr. till anslagsposten Övrig utredningsverksamhet under innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kr.

B. Arbetsmarknad m. m.

[2] **B 3. Sysselsättningskapande åtgärder.** Under denna rubrik har på statsbudgeten för innevarande budgetår förts upp ett reservationsanslag av 742,9 milj. kr. Av anslaget avser 693 milj. kr. beredskapsarbeten, varav 320 milj. kr. för allmänna och 373 milj. kr. för särskilda beredskapsarbeten. Av det totala beloppet för beredskapsarbeten skall förslagsvis 200 milj. kr. räknas av mot automobilskattemedlen. Härutöver har riksdagen på tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1975/

76 anvisat ett reservationsanslag av 585 milj. kr. varav 365 milj. kr. för beredskapsarbeten, 10 milj. kr. för projekteringsbidrag och 210 milj. kr. för industribeställningar. Av beloppet för beredskapsarbeten skall förslagsvis 70 milj. kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Föredraganden

Med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1975: 1 bil. 1, FiU 1975: 1, rskr 1975: 30) har regeringen den 29 december 1975 beslutat att AMS från reservationsanslaget Sysselsättningsskapande åtgärder — får utöver vad regeringen i annat sammanhang har föreskrivit — bestrida utgifter med högst 477,1 milj. kr. Medlen skall användas för beredskapsarbeten. Härigenom kan en hög beredskap upprätthållas och sysselsättningsskapande åtgärder snabbt sättas in på platser där sysselsättningsvårigheter uppstår. Av medlen avser 167,1 milj. kr. vissa väg- och broprojekt samt driftanläggningar för vägverket. 10 milj. kr. avser vissa beredskapsarbeten under fortifikationsförvaltningen. Av övriga medel för beredskapsarbeten får ytterligare högst 100 milj. kr. användas för beredskapsarbeten på vägar.

Jag vill i detta sammanhang ta upp frågan om viss utvidgning av tillämpningsområdet för detaljplaneringsbidrag. Sådant bidrag kan f. n. inte utgå till annat än statliga och kommunala objekt. Med kommunala objekt avses då objekt för vilkas uppförande kommun eller landstingskommun själv skall vara huvudman. Det är emellertid inte ovanligt att kommunerna i vissa fall och av praktiska skäl överlåter huvudmannaskapet på av dem ägda bolag eller stiftelser. Sådana bolag eller stiftelser bör enligt min mening i de fall då de helt ägs av en kommun kunna jämföras med kommun då fråga är om detaljplaneringsbidrag. Detaljplaneringsbidrag kan inte utgå till projektering av bostadshus. Av bostadspolitiska skäl och för att få en snabb effekt på sysselsättningen krävs att också beredskapen i form av färdigprojekterade bostadshus är god. Enligt min mening är det därför nödvändigt att stimulera till en bättre planeringsberedskap också i detta avseende. Detta synes kunna ske genom att bidraget till projektering av vissa kommunala anläggnings- och husbyggnadsarbeten temporärt vidgas till att också gälla projektering av områden med flerfamiljshus och områden med blandad bostadsbebyggelse. Efter samråd med chefen för bostadsdepartementet förordar jag således att detaljplaneringsbidrag får utgå till kommunal, allmännyttig, kooperativ eller enskild byggherre som fram till färdiga bygghandlingar projekterar bostadshus, som är avsedda att upplåtas med hyres- eller bostadsrätt. Stödet, som bör avse själva husbyggnadsprojekteringen, bör utgå med högst 50 % av projekteringskostnaderna. Som villkor bör vidare gälla att bidrag skall sökas innan projekteringen påbörjas och att det endast skall utgå för projekteringsuppdrag som avslutas senast den 30 juni 1977. Utbetalas bidrag till projektering bör i de fall bostadshus

uppförs med stöd av statliga lån erhållet projekteringsbidrag på sedvanligt sätt avräknas från det fastställda låncunderlaget.

Regeringen har i prop. 1975/76: 144 lagt fram förslag om ändrade finansieringsvillkor i fråga om det s. k. ingångsvärdet vid ombyggnad av flerfamiljshus. Härigenom uppnås väsentliga förbättringar i fråga om främst kapitalkostnadsvillkoren vid statligt belånade ombyggnader av bostadshus. Mot denna bakgrund bör enligt min mening projekteringsbidrag inte utgå vid ombyggnad av bostadshus, utan begränsas till att avse nybyggnad.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna de av mig redovisade grunderna för bidrag till projektering av bostadshus,
2. till *Sysselsättningskapande åtgärder* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 477 100 000 kr., varav förslagsvis 100 000 000 kr. att avräknas mot automobilskattmedlen.

[3] **B 7. Arbetsmarknadsverket: Anskaffning av utrustning.** Under denna rubrik har på statsbudgeten för innevarande budgetår förts upp ett reservationsanslag av 7 milj. kr. I skrivelse den 29 januari 1975 begärde AMS medel under ifrågavarande anslag för uppförande av en ny mottagningsförläggning för flyktingar i Alvesta. Riksdagen anvisade för detta ändamål 4,1 milj. kr. med anledning av regeringens proposition med förslag om tilläggsstat III till riksstaten för budgetåret 1974/75 (prop. 1975: 85 bil. 10, InU 1975: 13, rskr 1975: 169).

AMS

I skrivelse den 9 februari 1976 har AMS — sedan nu anbud infordrats — begärt ytterligare medel om 1,2 milj. kr. för uppförande av ifrågavarande förläggning. Det ökade medelsbehovet hänför sig till uppkomna prisfördyringar och nytillkomna krav från socialstyrelsen, hälsovårdsnämnden i Alvesta och yrkesinspektionen på att vissa åtgärder vidtages vid uppförandet av förläggningen.

Föredraganden

Med hänvisning till vad som har anförts hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

- att till *Arbetsmarknadsverket: Anskaffning av utrustning* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kr.

D. Invandring m. m.

[4] **D 3. Åtgärder för invandrare.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 6,4 milj. kr.

Framställningar från Landsorganisationen i Sverige (LO) och statens invandrarverk

I en till arbetsmarknadsdepartementet den 6 februari 1976 överlämnad promemoria har LO föreslagit vissa ändringar i lagen (1972: 650) om rätt till ledighet och lön vid deltagande i svenskundervisning för invandrare samt begärt att särskilda statliga medel skall ställas till de fackliga organisationernas förfogande för information till de anställda invandrare i frågor som rör lagen. Informationsverksamheten är förenad med svårigheter och kostnader, särskilt när det gäller mindre företag, där det inte finns någon facklig representant som kan fullgöra sina uppgifter på betald arbetstid. De föreslagna lagändringarna måste därför kombineras med särskilda informationsåtgärder. Informationen bör bedrivas i form av uppsökande verksamhet med anlitan­de av särskilt anställda kontaktmän, som i möjligaste mån rekryteras bland tvåspråkiga invandrare med facklig utbildning. Kontaktmännens utbildning, löner och resekostnader kräver resurser. Medel härför bör ställas till LO:s förfogande, som gemensamt med fackförbunden bör fördela dem till olika branscher och distrikt, varigenom en anpassning kan ske till de skiftande lokala behoven.

I skilda skrivelser till arbetsmarknadsdepartementet den 21 januari och den 5 februari 1976 har även statens invandrarverk begärt medel för statsbidrag för uppsökande verksamhet bland invandrare på i första hand små och medelstora företag. Medlen bör ställas till invandrarverkets förfogande samt fördelas av verket till de fackliga organisationerna efter samråd med de centrala fackliga organisationerna.

Föredraganden

Lagen om rätt till ledighet och lön för deltagande i svenskundervisning är en av de viktigaste reformerna på invandrapolitikens område. Lagen syftar till att alla anställda invandrare skall beredas möjlighet att delta i svenskundervisning om de är i behov av sådan undervisning. För att detta syfte inte skall förfelas är det nödvändigt att informera invandrarna om lagen och betydelsen av att de deltar i undervisningen. Informationen har av allt att döma varit otillräcklig eftersom förhållandevis få invandrare hittills har utnyttjat lagens förmåner.

Regeringen har i prop. 1975/76: 177 föreslagit vissa ändringar i lagen i fråga om de invandrare som har börjat sin första anställning i Sverige före den 1 januari 1973. I samband med att ändringarna genomförs

bör under viss tid en bred information om lagens innehåll och allmänna betydelse komma till stånd i syfte att göra dessa invandrare mera medvetna om sin rätt enligt lagen. Erfarenheterna visar att invandrarna — bl. a. på grund av språksvårigheter — är svåra att nå med information. Informationen bör därför, såsom LO och invandrarverket har framhållit, i första hand bedrivas i form av uppsökande verksamhet på arbetsplatserna.

Med hänsyn till de fackliga organisationernas ansvar och medverkan vid den praktiska tillämpningen av lagen är det naturligt att dessa organisationer svarar för den uppsökande verksamheten. Härtill kommer som en grundläggande förutsättning att de som svarar för verksamheten måste ha tillträde till arbetsplatserna. Genom den uppsökande verksamheten får organisationerna också större möjligheter att påverka och planera övrig verksamhet som hör samman med lagens tillämpning.

Informationsinsatsen bör ske som tidsmässigt avgränsade projekt och påbörjas i omedelbar anslutning till att de föreslagna lagändringarna träder i kraft.

Mot bakgrund av det anförda förordar jag att som en engångsinsats anvisas 1 milj. kr. för informationsverksamhet bland anställda invandrare under anslaget Åtgärder för invandrare. Från anslaget bör bidrag utgå till lokala fackliga organisationer för uppsökande verksamhet. Medlen bör fördelas i samråd med de centrala fackliga organisationerna, som bör få ett bestämmande inflytande över bidragens användning. Vidare bör från anslaget bestridas kostnader för bidrag till centrala fackliga organisationer för utbildning av kontaktmän. Det bör ankomma på regeringen att senare meddela särskilda föreskrifter för verksamheten.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Åtgärder för invandrare* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

Bilaga 11

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18

Föredragande: statsrådet Johansson

**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76
såvitt avser industridepartementets verksamhetsområde****DRIFTBUDGETEN****TRETTONDE HUVUDTITELN****A. Industridepartementet m. m.**

[1] **A 3. Kommittéer m. m.** I statsbudgeten för budgetåret 1975/76 har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 7 milj. kr. Vid ingången av budgetåret fanns på anslaget en reservation av 5 832 558 kr. På tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 har anvisats ytterligare 6 milj. kr. för energisparkommitténs (I 1974: 05) verksamhet. Sammanlagt finns alltså 18,8 milj. kr. disponibelt under anslaget för budgetåret 1975/76. Under tiden den 1 juli 1975—den 4 mars 1976 har 14 074 307 kr. utbetalats från detta anslag.

I enlighet med vad som anfördes i prop. 1975: 30 (bil. 1 s. 460) har en delegation (I 1975: 02) för energiforskning tillkallats för övergripande analys av forsknings- och utvecklingsinsatser på energiområdet och för uppföljning av dem. Kostnaderna för delegationens verksamhet skall bestridas från trettonde huvudtitelns kommittéanslag. För budgetåret 1975/76 uppgår medelsbehovet för delegationen till 1,5 milj. kr. Detta belopp ryms inte inom ramen för vad som tidigare har beräknats för detta anslag.

Under år 1975 har ytterligare nio utredningar tillkallats, däribland utredningen (I 1975: 03) om kommunal energiplanering, utredningen (I 1975: 05) om verksamheten vid AB Atomenergi (Studsviksutredningen), 1975 års LKAB-NJA utredning (I 1975: 08), läkemedelsindustridelegationen (I 1975: 09) och utredningen (I 1975: 10) om vissa frågor vid avveckling av gruvdrift i Adakfältet. Den starkt ökade utredningsverksamheten inom industridepartementets verksamhetsområde innebär att återstående medel under anslaget inte bedöms förslå för att täcka kost-

naderna under detta budgetår. Vidare kommer på grund av ändrade debiteringsprinciper hos statistiska centralbyrån utgifterna för delegationen (I 1973: 01) för informationssystemet företag — samhälle att öka detta budgetår i förhållande till tidigare beräkningar.

Utgifterna för resten av budgetåret beräknas nu till 9,7 milj. kr., varav 3,8 milj. kr. för energisparkommittén. Detta innebär att anslaget bör räknas upp med $(14,1 + 9,7 - 18,8 =)$ 5 milj. kr.

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.

[2] **A 4. Extra utgifter.** I statsbudgeten för budgetåret 1975/76 har under denna rubrik anvisats ett reservationsanslag av 200 000 kr. Vid ingången av budgetåret fanns på anslaget en reservation av 60 532 kr.

Medelsförbrukningen t. o. m. den 4 mars 1976 uppgår till 213 810 kr. Återstående medel bedöms inte vara tillräckliga för att täcka beräknade kostnader under detta budgetår främst beroende på ett stort antal utländska besök och kommissionssammanträden. Anslaget bör därför räknas upp med 75 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Extra utgifter* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

I. STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

F. Statens vattenfallsverk

[3] **1. Kraftstationer m. m.** I statsbudgeten för budgetåret 1975/76 har under denna anslagsrubrik anvisats ett investeringsanslag av 1 937,5 milj. kr., varav 190 milj. kr. på tilläggsbudget I (prop. 1975/76: 25 s. 81, NU 1975/76: 18, rskr 1975/76: 135).

Riksdagen har bemyndigat regeringen att medge statens vattenfallsverk att teckna borgen för lån till bolag, i vilka verket förvaltar statens aktier, intill sammanlagt 2 578 milj. kr., varav högst 80 milj. kr. för lån till distributionsbolag (prop. 1975/76: 25 s. 81, NU 1975/76: 18, rskr 1975/76: 135).

I skrivelse den 12 januari 1976 har vattenfallsverket hemställt att ramen för verkets borgensåtaganden för lån till distributionsbolag skall ökas till 90 milj. kr.

I skrivelse den 15 mars 1976 har vattenfallsverket hemställt om godkännande av två till skrivelsen fogade avtal, nämligen dels ett ramavtal mellan Luleå kommun, Norrbottens Järnverk AB (NJA) och vattenfallsverket rörande parternas åtaganden för tillkomst och drift av ett kraftvärmeverk i Luleå, dels ett konsortialavtal mellan Luleå kommun och vattenfallsverket angående bildande av ett aktiebolag med uppgift att anlägga och driva nämnda kraftvärmeverk.

Statens vattenfallsverk

I anslagsframställningen för budgetåret 1976/77 anmälde vattenfallsverket att förhandlingar med Luleå kommun och NJA hade lett fram till en principöverenskommelse om utbyggnad av ett kraftvärmeverk i Luleå. Verket avsåg att omkring årsskiftet 1975—1976 komma in med ett konsortialavtal för godkännande och med begäran om begynnelseanslag.

Vattenfallsverket återkommer nu till denna fråga och hemställer om godkännande av dels ett ramavtal som reglerar förhållandena mellan NJA, Luleå kommun och verket, dels ett mellan verket och kommunen ingånget konsortialavtal och en till avtalet fogad bolagsordning om bildande av ett aktiebolag, som skall uppföra och driva kraftvärmeverk i Luleå. Avtalen har träffats med förbehåll från vattenfallsverkets sida för regeringens godkännande och från Luleå kommuns sida för godkännande genom lagakraftvunnet beslut av kommunens fullmäktige.

Av de båda avtalen framgår i huvudsak följande. Beträffande avtalens närmare innebörd hänvisas till handlingarna i ärendet.

Enligt ramavtalet åtar sig vattenfallsverket och Luleå kommun att bilda ett bolag som i samråd med NJA skall projektera, bygga och driva i första hand ett kraftvärmeverk invid NJA:s anläggningar på Gräsören. Kraftvärmeverket skall utföras med ett första block¹ om ca 110 MW elektrisk effekt och ca 200 MW värmeeffekt. Blocket skall tas i drift så snart som möjligt, vilket f. n. bedöms vara hösten 1980. Det kan bli aktuellt att bygga ut anläggningen med ett andra eventuellt mindre block för idrifttagning något år senare.

Ett avtal har träffats om inledande projektering som skall leda fram till ansökan om formella tillstånd. Under den tid ytterligare projektering och uppförande av anläggningen pågår skall finnas en byggdelegation, som bl. a. skall samordna parternas önskemål beträffande anläggningens tekniska utformning. Vidare skall bildas en driftdelegation för samordning i frågor som rör administration, drift, underhåll och avräkning.

NJA åtar sig att tillhandahålla allt bränsle som behövs till kraftvärmeverket. Därmed avses främst NJA:s överskott av gas. Åtagandet innefattar dessutom bränsle (koksgas och olja) för stödeldning och olja för komplettering upp till erforderlig effekt.

¹ Block används här som benämning på en enhet av värmekälla jämte turbiner och generatorer.

Luleå Energiverk AB, i vilket vattenfallsverket har 30 % av aktierna och Luleå kommun 70 % (prop. 1970: 165 s. 74, SU 1970: 219, rskr 1970: 434), uppför f. n. en hetvattencentral vid Aronstorp. Anläggningen, som skall tas i drift under innevarande år, förses med en oljepanna med en värmeeffekt av 80 MW och en lika stor panna för gas med olja som tillsats- och reservbränsle. Luleå Energiverk har träffat avtal med NJA om leverans av bränsle till anläggningen.

Enligt föreliggande ramavtal skall emellertid tillgängligt överskott av gas hos NJA i första hand levereras till kraftvärmeverket. Vid tillfällen när gasen från NJA inte kan tas emot i kraftvärmeverket skall den så långt det är möjligt utnyttjas i hetvattencentralen. Dessa och andra förhållanden som berör bränsleleveranserna till den senare anläggningen skall regleras i ett nytt avtal mellan Luleå Energiverk och NJA.

NJA får som motprestation för bränsleleveranserna disponera hela nettoproduktionen av elektrisk energi för eget behov och för behov hos av NJA delägda företag i Luleåregionen samt för utbyten med vattenfallsverket enligt samkörningsavtal.

Luleå Energiverk får disponera all värmeproduktion i form av hetvatten som erhålls genom mottrycksdrift. Särskild uppgörelse skall träffas beträffande den ytterligare värmeproduktion som kan erhållas från kraftvärmeverket.

NJA skall betala kraftvärmeverkets samtliga kostnader efter avdrag för avgifterna för värmeleveranser till Luleå Energiverk.

Driften av kraftvärmeverket skall optimeras med hänsyn till anläggningens totala ekonomi för parterna tillsammans. Som ett led i detta skall NJA träffa ett samkörningsavtal med vattenfallsverket.

NJA abonnerar enligt särskilda avtal dels maskinskadkraft, dels tillskottskraft hos vattenfallsverket.

NJA, Luleå Energiverk, vattenfallsverket och det särskilda kraftvärmeverksbolaget skall var för sig svara för behövlig finansiering av anläggningar inom resp. ägo- eller ansvarsgränser. En grundläggande princip skall vidare vara att Luleå Energiverk och NJA löpande skall svara för bolagets kapitalkostnader.

Ramavtalet skall gälla fr. o. m. dagen för undertecknande till 20 år efter dagen för kraftvärmeverkets kommersiella idrifttagning.

Kraftvärmeverket skall som nämnts projekteras, byggas och drivas av ett särskilt aktiebolag enligt ett mellan Luleå kommun och vattenfallsverket ingånget konsortialavtal. Bolagets verksamhet skall bedrivas i samråd med NJA och Luleå Energiverk med skyldighet att inom ramen för vad som är tekniskt möjligt på bästa sätt utnyttja den tillgång på bränsle som ställs till förfogande från NJA. Bolaget skall så snart det kan ske efter konsortialavtalets ikraftträdande fatta beslut om att omedelbart uppföra ett kraftvärmeverk med en elektrisk effekt av ca 110 MW och däremot svarande värmeeffekt.

När bolagets verksamhet påbörjas skall aktiekapitalet vara 2 milj. kr. Likvid för aktierna skall erläggas kontant. Aktierna skall fördelas lika mellan parterna. Vid bolagsstämma får aktieägarna rösta för det fulla antalet aktier de företräder. Till skydd för parterna har i bolagsordningen föreskrivits att aktie som har övergått till någon som inte förut är aktieägare i bolaget skall hembjudas aktieägarna. Parterna har dessutom i avtalet förbundit sig att inte bjuda ut eller anta anbud på aktiepost förrän medparten haft tillfälle att ta ställning till om han önskar förvärva aktieposten ifråga.

Utan hinder av nämnda bestämmelser om hembud skall part äga rätt att överlåta sina aktier till eget bolag, i vilket han har aktiemajoritet. Om aktiemajoriteten i sådant bolag sedermera övergår till annan än medparten skall dock bestämmelserna i bolagsordningen om hembud omedelbart träda i kraft. Vid överlåtelse av aktie skall tillses att föreskriven fördelning mellan parterna bibehålls vad gäller eventuella lån och borgensåtaganden samt ansvar i övrigt för bolagets förbindelser.

Bolagets styrelse skall bestå av fyra ordinarie ledamöter och två suppleanter. Två av ledamöterna och en suppleant utses på förslag av vardera parten. Ordförande och vice ordförande i styrelsen skall utses växelvis av parterna bland styrelsens ledamöter för en mandatperiod av två år i taget.

Anläggningskostnaderna för kraftvärmeverket skall bestridas dels med aktiekapital, dels med lån på den allmänna kapitalmarknaden. Om behövliga lån inte kan erhållas på detta sätt och till godtagbara villkor skall parterna ställa delägarlån till bolagets förfogande i förhållande till sina andelar i aktiekapitalet.

För lån som bolaget tar upp på den allmänna kapitalmarknaden förpliktar sig parterna enligt avtalet att ikläda sig borgensansvar i förhållande till sina andelar i aktiekapitalet. I stället för att bolaget tar upp sådana lån skall part ha rätt att tillskjuta kapital på villkor som inte är ogynnsammare än de som bolaget skulle kunna erhålla på annat sätt.

Bolaget skall i lämplig omfattning utnyttja Luleå Energiverk och vattenfallsverket till att administrera uppförandet av kraftvärmeverket. Skötseln av bolagets verksamhet skall enligt bolagsledningens direktiv handhas av Luleå Energiverk.

Konsortialavtalet skall gälla till den 31 december 2010 under förutsättning att kraftvärmeverket har tagits i drift den 31 december 1980 och i annat fall till 30 år efter dagen för idrifttagningen. Om uppsägning inte sker minst fem år före avtalstidens utgång förlängs avtalet med fem år i taget.

Anläggningskostnaden för kraftvärmeverket har av vattenfallsverket uppskattats till i runt tal 250 milj. kr. i prisnivån juli 1975. Bindande offerter väntas föreligga i mars 1976.

Enligt vattenfallsverket väntas NJA:s gasöverskott ge en elproduktion

i kraftvärmeverket om 700 milj. kWh per år. Den värmeproduktion som erhålls genom mottrycksdrift i verket beräknas motsvara 60 000 ton olja år 1981 och 110 000 ton år 1995.

Vattenfallsverket får f. n. teckna b o r g e n för lån till distributionsbolag, i vilka verket förvaltar statens aktier, intill 80 milj. kr. Den 8 januari 1976 var 73 648 000 kr. härav utnyttjade.

Luleå Energiverk, i vilket vattenfallsverket som nämnts har 30 % av aktierna, har att genomföra ett omfattande investeringsprogram under de närmaste åren, bl. a. som en följd av NJA:s utbyggnader. Under år 1976 beräknas Luleå Energiverks investeringar uppgå till ca 44 milj. kr., varav ca 27 milj. kr. avser fjärrvärmearläggningar och ca 17 milj. kr. clanläggningar m. m. 12 milj. kr. kan finansieras med egna medel. Återstoden — 32 milj. kr. — räknar bolaget med att kunna låna upp på den allmänna kapitalmarknaden, varvid det förutsätts att delägarna skall ställa borgen i proportion till sina andelar i aktiekapitalet. Vattenfallsverket behöver således teckna borgen för 9,6 milj. kr. av lånen till Luleå Energiverk. Under år 1976 kan borgensåtaganden för lån även till andra distributionsbolag bli aktuella. Det är därför nödvändigt att öka nuvarande borgensram.

Vattenfallsverket föreslår att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande att medge verket att teckna borgen för lån som distributionsbolagen tar upp på den allmänna kapitalmarknaden intill sammanlagt 90 milj. kr.

Föredraganden

Luleå Energiverk AB har f. n. under utbyggnad ett fjärrvärmesystem, varmed bolaget skall tillgodose värmebehov inom kommunen genom leverans av hetvattenburen energi. Bolaget bildades år 1971 sedan statsmakterna hade godkänt ett mellan statens vattenfallsverk och Luleå kommun ingånget konsortialavtal om samarbete i syfte att skapa förutsättningar för en rationell energiförsörjning inom kommunen (prop. 1970: 165 s. 74, SU 1970: 219, rskr 1970: 434). Vattenfallsverket har 30 % av aktierna i bolaget.

Luleå Energiverk svarar vidare för distribution av elektrisk energi inom kommunen utom till NJA, som täcker sitt elbehov utifrån genom köp direkt från vattenfallsverket. Vattenfallsverket levererar råkraft även till Luleå Energiverk. I konsortialavtalet har förutsatts att ett nytt bolag skall bildas i det fall Luleå Energiverk i samband med produktion av fjärrvärme också avser att producera elektrisk energi. Vattenfallsverket har därvid rätt att ingå som hälftendelägare i detta bolag.

NJA har tillgång till stora mängder energi i form av masugns gas, koksgas och tjära. Även sedan möjligheterna att utnyttja denna energi för NJA:s egna behov har tagits till vara finns ett visst överskott av gas. Utredningar, som har gjorts av berörda parter, har visat att gasöverskot-

tet lämpligast kan nyttiggöras i en hetvattencentral och i ett kraftvärmeverk.

Hetvattencentralen skall enligt planerna tas i drift under innevarande år och kommer att förses med en oljepanna med en effekt av 80 MW samt en lika stor panna för gas med olja som tillsats- och reservbränsle. Anläggningen ägs och drivs av Luleå Energiverk, som har träffat avtal med NJA om leverans av bränsle.

Den bäst framkomliga formen för samarbete beträffande kraftvärmeverket har visat sig vara att vattenfallsverket och Luleå kommun gemensamt bygger, äger och sköter anläggningen. Luleå kommun får genom Luleå Energiverk mot avgift disponera hela produktionen av värme. NJA tillhandahåller bränsle och betalar anläggningens resterande årskostnader mot rätt att ta hand om hela produktionen av elektrisk energi. Vattenfallsverket engagerar sig således i projektet utan att få någon del av den producerade energin. Verket kommer i övrigt att leverera maskinskadekraft och till en början 100 à 200 MW tillskottskraft till NJA samt medverka vid samkörning med storkraftnätet.

De berörda parternas åtaganden regleras i ett ramavtal jämte ett antal följdavtal. Bland de senare ingår ett konsortialavtal mellan vattenfallsverket och Luleå kommun om bildande av ett särskilt aktiebolag med uppgift att uppföra och driva kraftvärmeverk i Luleå. Ramavtalet och konsortialavtalet har träffats med förbehåll bl. a. för regeringens godkännande.

Vattenfallsverket och Luleå kommun skall enligt konsortialavtalet äga vardera hälften av aktierna i det tillämnade bolaget. När avtalet har trätt i kraft skall bolaget snarast fatta beslut om att omedelbart bygga ett kraftvärmeverk på Gräsören invid Stålverk 80. Kraftvärmeverket skall till att börja med uppföras med ett mottrycksblock om ca 110 MW elektrisk effekt och ca 200 MW värmeeffekt. Inriktningen är att anläggningen skall kunna tas i drift i anslutning till idrifttagningen av stålverket.

NJA, Luleå Energiverk, vattenfallsverket och det särskilda kraftvärmeverksbolaget skall var för sig svara för behövlig finansiering av anläggningar inom resp. ägo- eller ansvarsgränser.

Vattenfallsverket har överslagsmässigt beräknat anläggningskostnaden för kraftvärmeverket till ca 250 milj. kr. i prisnivån juli 1975. Utbyggnaden skall finansieras med aktiekapital, lån mot borgen på den allmänna kapitalmarknaden och — i den mån det behövs — med lån från delägarna i bolaget.

Anläggandet av ett kraftvärmeverk för produktion av såväl elektrisk som hetvattenburen energi med utnyttjande av överskottsgas från NJA:s industrianläggningar som huvudsakligt bränsle stämmer väl överens med gällande riktlinjer för energihushållningen i vad dessa avser åtgärder i syfte att trygga vår elförsörjning och minska riskerna för ett ensi-

diget beroende av olja (prop. 1975: 30, NU 1975: 30, rskr 1975: 202). Utnyttjandet av NJA:s gasöverskott för elproduktion väntas ge ett årligt krafttillskott av 700 milj. kWh, medan produktionen av värme i form av hetvatten beräknas medföra en oljebesparing motsvarande 60 000 ton år 1981 och 110 000 ton år 1995.

Jag har således inte något att erinra mot det föreslagna samarbetet mellan vattenfallsverket, Luleå kommun och NJA vad gäller uppförande och drift av ett kraftvärmeverk i Luleå. För att överskottsgas från NJA inte onödigtvis skall behöva facklas bort är det önskvärt att utbyggnaden av kraftvärmeverket kan komma i gång så snart som möjligt. Vattenfallsverket bör därför beredas möjlighet att medverka till bildandet av det tillämnade bolaget redan under innevarande budgetår.

Jag förordar att regeringen inhämtar riksdagens bemyndigande att godkänna de mellan berörda parter villkorligt träffade avtalen och att medge vattenfallsverket att träffa överenskommelse om de smärre ändringar i avtalen som kan visa sig nödvändiga i framtiden. Vidare förordar jag att verket får ta i anspråk medel från investeringsanslaget Kraftstationer m. m. för teckning av aktier i och lån till det nya bolaget. Jag har räknat med att verkets behov av medel för aktieteckning skall rymmas inom föreskriven investeringsram. Jag avser att senare i år vid min anmälan till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 återkomma till frågan om verkets behov av medel för delägarlån m. m. och av borgensåtaganden för lån som bolaget tar upp på den allmänna kapitalmarknaden.

Regeringen har bemyndigande att medge vattenfallsverket att teckna b o r g e n för lån till bolag, i vilka verket förvaltar statens aktier, intill f. n. sammanlagt 2 578 milj. kr. Högst 80 milj. kr. härav får användas för borgensåtaganden gentemot bolag som bedriver eldistributionsverksamhet. I januari 1976 var 73 648 000 kr. av den senare ramen utnyttjade.

Luleå Energiverk, i vilket vattenfallsverket som jag tidigare har nämnt har 30 % av aktierna, avser att under innevarande år bygga ut fjärrvärme- och eldistributionsanläggningar till en kostnad av ca 44 milj. kr. Bolaget räknar med att kunna låna upp 32 milj. kr. på den allmänna kapitalmarknaden under förutsättning att bolagets delägare kan teckna borgen för lånen. Vattenfallsverkets åtaganden skulle därvid uppgå till 9,6 milj. kr. Detta belopp rymms inte inom nuvarande borgensram. Ytterligare borgensåtaganden för andra distributionsbolags upplåning kan bli aktuella under detta kalenderår. Verket föreslår därför att borgensramen utökas.

Enligt gällande ordning (prop. 1972: 1 bil. 15 s. 126, NU 1972: 15, rskr 1972: 90) skall borgensåtaganden som vattenfallsverket behöver göra för lån som distributionsbolagen tar upp på den allmänna kapital-

marknaden räknas av mot en för verkets samtliga distributionsbolag gemensam ram.

Jag förordar att vattenfallsverkets borgensram för lån till distributionsbolag utökas med 10 milj. kr. till sammanlagt 90 milj. kr.

I enlighet med vad jag nu har sagt bör regeringen få bemyndigande att medge vattenfallsverket att teckna borgen för lån intill sammanlagt 2 588 milj. kr., varav 90 milj. kr. för lån till distributionsbolag.

Med hänvisning till vad jag har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att godkänna dels ramavtalet om utbyggnad och drift av ett kraftvärmeverk i Luleå, dels konsortialavtalet om bildande av ett aktiebolag med uppgift att uppföra och driva kraftvärmeverk i Luleå samt att medge statens vattenfallsverk att träffa överenskommelse om smärre ändringar i avtalen,
2. medge att medel får tas i anspråk från investeringsanslaget *Kraftstationer m. m.* för teckning av aktier i och lån till det under 1 avsedda aktiebolaget, allt i enlighet med åtagandena i konsortialavtalet,
3. bemyndiga regeringen att medge statens vattenfallsverk att teckna borgen för lån intill sammanlagt 2 588 000 000 kr., varav 90 000 000 kr. för lån till distributionsbolag.

VI. FONDEN FÖR STATENS AKTIER

[4] **6. Teckning av aktier i AB Eiser.** Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för budgetåret 1975/76.

Mellan staten och Eiser Invest AB träffades år 1973 ett avtal som inbär att staten skulle förvärva hälften av aktierna i det av Eiser Invest helägda dotterbolaget AB Eiser (Eiser) för en köpeskilling av 45 milj. kr. (prop. 1973: 170 bil. 11, NU 1973: 71, rskr 1973: 384). Vidare träffades ett avtal mellan arbetsmarknadsstyrelsen och Eiser om att företaget skulle erhålla statligt regionalpolitiskt stöd för att förlägga en planerad utvidgning av sin verksamhet till Sverige i stället för till utlandet. Detta avtal träffades under förutsättning av att staten förvärvade aktier i Eiser. Avtalet förutsatte att Eiser etablerade produktionsenheter i Gällivare, Kramfors och Sollefteå.

I prop. 1973: 170 (s. 63) lämnades en beskrivning av utvecklingen inom textil- och konfektionsindustrin under 1950- och 1960-talen. Under denna period genomgick textil- och konfektionsindustrin en omstrukturering som ledde till en minskning av antalet anställda och en koncentration av tillverkningen till färre orter. Självförsörjningsgraden i Sverige av textil- och konfektionsvaror minskade påtagligt under perioden. Antalet anställda inom textil- och konfektionsindustrin uppgick år

1970 till närmare 70 000, vilket motsvarade något över 7 % av antalet sysselsatta inom industrin. Andelen av förädlingsvärdet inom svensk industri utgjorde samtidigt ca 5 %, medan dess andel av industriexporten uppgick till ca 2,7 %. Importen av textil- och konfektionsvaror uppgick år 1972 till ett värde av ca 3 500 milj. kr.

Under 1970-talet har minskningen av antalet anställda inom branschen fortsatt. Totala antalet anställda under år 1975 torde sålunda uppgå till omkring 45 000, vilket innebär en minskning med mer än 20 000 sedan år 1970. Importen ökade under perioden 1970—1974 med närmare 1 900 milj. kr. Under första halvåret 1975 försämrades den svenska textil- och konfektionsindustrins marknadsläge under det att importen fortsatte att öka. I prop. 1975/76: 57 med förslag till åtgärder för försörjningsberedskapen på beklädnadsområdet lämnades en ingående beskrivning av textil- och konfektionsindustrins läge. Staten har på olika sätt vidtagit åtgärder för att upprätthålla försörjningsberedskapen.

Eiser har i likhet med övrig svensk textil- och konfektionsindustri utsatts för en stark priskonkurrens från importerade produkter. Efter en tvåårsperiod präglad av viss förbättring av Eisers situation inträdde en försämring under våren 1975. Den förbättring av resultatet som företaget räknat med har inte inträtt. I stället har verksamheten visat en betydande förlust. Denna har i huvudsak uppstått inom spinnerirörelsen och vid tillverkningen av byxor. Det åtgärdsprogram för svensk beklädnadsindustri som redovisades i prop. 1975/76: 57, väntas endast i viss omfattning påverka företagets resultat. Förlusten före dispositioner och skatter för räkenskapsåret den 1 juli 1974—den 30 juni 1975 uppgick till ca 17 milj. kr., varav närmare 9 milj. kr. utgjordes av förlust på inneliggande varulager. Eiserkoncernens omsättning under nämnda räkenskapsår var 358 milj. kr. Verksamheten under de båda föregående räkenskapsåren resulterade i vinster före dispositioner och skatter på 2,5 milj. kr. resp. 6 milj. kr. Prisökning på varulager svarade för merparten av vinsten verksamhetsåret 1972/73. Koncernresultaträkning och koncernbalansräkning avseende verksamhetsåret 1974/75 torde få fogas till protokollet som *bilaga A*.

Resultatförsämringen inom Eiserkoncernen har negativt påverkat företagets likviditet och soliditet.

I prop. 1973: 170 (s. 63) redovisades motiven för att etablera konfektionsindustri i Gällivare, Kramfors och Sollefteå. Sysselsättningsproblemen i Adalsområdet avser i första hand den kvinnliga och den äldre arbetskraften. I Gällivare har hittills så gott som uteslutande manlig arbetskraft rekryterats till gruvbrytningen, varför kvinnorna inom området har små möjligheter att gå ut i arbetslivet. I Sollefteå ligger företaget betydligt före den ursprungliga tidplanen i fråga om anställningar medan man är något efter i Gällivare och Kramfors. Under år 1975 låg verksamheten i Gällivare nere under ca tio veckor på grund av arbetskonflikt.

Kostnaderna för att uppföra anläggningar har visat sig bli ca 5 milj. kr. högre än vad som hade beräknats. Företaget har därför beviljats ökning av sina lokaliseringsslån med 3 milj. kr.

Under hösten 1975 upptogs förhandlingar som syftade till en avveckling av Eisers intressen i det portugisiska dotterbolaget Cintideal. Dessa förhandlingar resulterade i en försäljning av bolaget, varvid sysselsättningen bedöms kunna bibehållas. Det hälftenägda bolaget Alba-Eiser i Förenta staterna uppvisar liksom tidigare år ett positivt resultat och har lämnat sin första utdelning till moderbolaget avseende verksamhetsåret 1975.

Bedömningarna av vilket resultat som kan uppnås under räkenskapsåret 1975/76 är ännu mycket osäkra. Ett handlingsprogram med syfte att förbättra företagets lönsamhets- och kapitalförsörjningssituation har utarbetats och delvis hunnit genomföras. Sålunda har Eiser i samarbete med Eiser Invest avvecklat en förlustbringande företagsenhet i Finncrödja. Genom omskolning har personalen getts möjligheter till anställning i en industri, som ett dotterbolag till Eiser Invest etablerat inom orten. Vidare har Eisers spinneriverksamhet i Borås och engagemanget i Stigtex AB avvecklats efter överenskommelse med Statsföretag AB.

Under de närmaste åren kan Eiser liksom övrig svensk textil- och konfektionsindustri väntas genomgå en fortsatt omstrukturering. Eiser bör ha möjligheter att på sikt kunna stärka sin ställning. Företaget anses höra till de mest effektiva inom branschen. Genom planmässigt sammanförande av resurser till livskraftiga enheter och upptagande av andra produkter bör företaget ytterligare kunna effektiviseras under hänsynstagande till de anställda.

Mot bakgrund av behovet av en fortsatt effektivisering och anpassning av Eiser till pågående utveckling inom textil- och konfektionsområdet har företagens styrelse tagit upp frågan om ökning av aktiekapitalet. En ökning med 20 milj. kr. har därvid bedömts vara lämplig.

Vid förhandlingar mellan ägarna har Eiser Invest förklarat sig berett att tillsammans med staten svara för ett tillskott av 20 milj. kr. För Eiser Invests del skulle detta ske i huvudsak genom att en fordran på Eiser omvandlas till aktiekapital samtidigt som Eiser Invest svarar för att Eiser erhåller ett nytt lån av samma storlek och till samma villkor från annan långivare. De nya aktierna skall ha företräde till 5 % utdelning. Avtalet mellan staten och Eiser Invest torde få fogas till protokollat som *bilaga B*.

Genom nämnda åtgärder erhåller Eiser ett behövligt likviditetstillskott samtidigt som företagets soliditet kan beräknas öka från nuvarande ca 20 % till mellan 25 och 30 % under de återstående åren av 1970-talet, vilket måste anses vara välmotiverat med tanke på behovet av en kraftfull strukturanpassning.

Jag bedömer det nödvändigt att Eiser erhåller tillskott av ytterligare

kapital till sin verksamhet. På så sätt kan företaget ges möjlighet att planmässigt fortsätta den strukturanpassning av företagets verksamhet som utvecklingen inom branschen föranleder. En ökning av företagets aktiekapital med 20 milj. kr. synes vara lämplig.

Staten bör därför teckna aktier i Eiser med ett belopp av 10 milj. kr. under förutsättning att den andra hälftendelägaren tecknar aktier för ett lika stort belopp. Vidare kommer Eiser genom Eiser Invests försorg att beredas möjlighet att ta upp ett lån på 10 milj. kr. Jag förordar att ett anslag av 10 milj. kr. anvisas för att täcka statens andel av aktieteckningen.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Teckning av aktier i AB Eiser* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett investeringsanslag av 10 000 000 kr.

[5] **Statsföretag AB:s inlösen av vissa aktier i Luossavaara-Kiirunavaara AB.** År 1955 beslöt statsmakterna att begagna sin avtalsenliga rätt att lösa in de aktier som dåvarande Trafik AB Grängesberg-Oxelösund (TGO) hade i Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB) (prop. 1955: 192, SU 1955: 154, rskr 1955: 332).

Inför den inlösen av aktierna som skedde den 1 oktober 1957 träffades den 28 juni 1956 ett avtal mellan staten och TGO, enligt vilket staten tillförsäkrade TGO att även efter nämnda dag inneha ett antal aktier i bolaget. Avtalet godkändes av 1956 års riksdag (prop. 1956: 171, SU 1956: 155, rskr 1956: 320). Värdet av nämnda aktier bestämdes till 100 milj. kr. som drogs av från det belopp staten hade att erlægga för de inlösta aktierna. Denna TGO:s aktiepost kom att omfatta 21 664 aktier till ett nominellt värde av 1 000 kr. per aktie. Aktieposten utgör ca 4,3 % av LKAB:s totala aktiekapital om 500 000 aktier.

I nämnda avtal har tagits in en bestämmelse om att såväl staten som TGO, numera Gränges AB, är berättigade att genom tillsägelse påkalla att Gränges aktier i LKAB inlöses av staten. Har tillsägelse skett, skall inlösen ske vid utgången av det räkenskapsår som slutar fyra år närmast efter tillsägelsen, dock tidigast vid utgången av det räkenskapsår som slutar under år 1977. I avtalet har också tagits in regler om beräkning av lösesumman.

Genom beslut av 1969 års riksdag (prop. 1969: 121, SU 1969: 168, rskr 1969: 381) överlät staten sina aktier i bl. a. LKAB till Statsföretag AB.

Statsföretag har i skrivelse till regeringen den 23 februari 1976 anmält att bolaget är överens med Gränges om att Statsföretag under innevarande år skall överta Gränges aktier i LKAB. Statsföretags styrelse har den 30 januari 1976 beslutat att, under förutsättning av regeringens

medgivande, förvärva Gränges aktier för 100 milj. kr. Statsföretag anholder att göra ifrågavarande aktieförvärv utan hinder av vad som sägs i avtalet den 28 juni 1956.

Om staten begagnar sig av inlösningsrätten bör aktierna tillföras Statsföretag eftersom detta bolag redan innehar ca 96 % av aktierna i LKAB. Enligt det förut omnämnda avtalet är det staten som har rätten till inlösen av de aktier i LKAB som Gränges nu innehar. Av praktiska skäl torde det lämpligaste vara att Statsföretag förvärvar aktierna direkt från Gränges. Eftersom de båda bolagen är överens om aktieöverlåtelsen och om priset på aktieposten finner jag inga bärande skäl förcligga för att följa de i avtalet angivna formerna rörande tillsägelse för påkallande av inlösen, m. m.

Avtalet den 28 juni 1956 har godkänts av riksdagen (prop. 1956: 171, SU 1956: 155, rskr 1956: 320). Jag anser därför att riksdagens yttrande i ärendet bör inhämtas.

Jag hemställer att regeringen bereder riksdagen tillfälle

att avge yttrande över vad jag har anfört om Statsföretag AB:s inlösen av vissa aktier i Luossavaara-Kiirunavaara AB.

Bilaga A

AB Eiser

Koncernresultaträkning (belopp i milj. kr.)

	1974-07-01 — 1975-06-30		1973-07-01 — 1974-06-30	
	Totalt	Härav hänför- ligt till hälften- delägar- skap	Totalt	Härav hänför- ligt till hälften- delägar- skap
Fakturerad försäljning (Not 1)	357,6	25,0	329,1	20,1
Avgår: tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader	349,1	18,9	310,8	16,2
Rörelseresultat före avskrivningar (Not 2)	8,5	6,1	18,3	3,9
Planenliga avskrivningar (Not 3)	7,7	0,2	7,3	0,1
Rörelseresultat efter planenliga avskrivningar	0,8	5,9	11,0	3,8
Finansiella intäkter och kostnader				
Räntesaldo (Not 4)	./5,8	—	./4,2	./0,3
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	./5,0	5,9	6,8	3,5
Extraordinära intäkter och kostnader				
Realisationsvinster	—	—	0,1	—
Återfört från lagerinvesterings- konto	12,5	—	—	—
Nedsättning av skuld	0,9	—	—	—
Återförd pensionsavsättning	0,1	—	0,1	—
Avskrivning av aktier i dotterbolag	./1,7	—	—	—
Resultat före bokslutsdispositioner, skatter och minoritetsandel	6,8	5,9	7,0	3,5
Skillnad mellan planenliga och bok- föringsmässiga avskrivningar (Not 5)	0,3	—	0,9	./0,1
Förändring i varulagerreserv	12,9	—	./0,8	—
Prisfall/ökning å ingångslager	./8,7	—	0,6	—
Avsatt till arbetsmiljöfond	—	—	./0,2	—
Resultat före skatter och minoritets- andel	11,3	5,9	7,5	3,4
Skatt	6,4	3,0	3,8	1,8
Minoritetsandel	2,9	2,9	1,6	1,6
Nettovinst	2,0		2,1	

Koncernbalansräkning (belopp i milj. kr.)

Tillgångar	1975-06-30		1974-06-30	
Omsättningstillgångar				
Kassa och bank	3,9		3,8	
Acceptfordringar hos utomstående	2,6		3,0	
Kortfristiga fordringar (Not 6)	49,3		59,4	
Varulager (Not 7)	99,5	155,3	95,5	161,7
Spärrkonton hos Riksbanken				
Investeringsfond	2,0		2,0	
Arbetsmiljöfond	0,1	2,1	—	2,0
Anläggningstillgångar				
Aktier	1,1		1,2	
Långfristiga fordringar	1,1		0,1	
Förskott å anläggningar	0,2		0,6	
Pågående nyanläggningar	16,6		—	
Maskiner och inventarier	16,8		11,6	
Fastigheter	30,5	66,3	29,9	43,4
Summa tillgångar		223,7		207,1
Skulder och eget kapital				
Kortfristiga skulder				
till Eiser Invest	2,7		0,6	
till andra (Not 8)	76,4	79,1	60,4	61,0
Långfristiga skulder				
till Eiser Invest	9,4		9,4	
till andra (Not 9)	81,6	91,0	61,0	70,4
Särskilda avsättningar				
Avsatt till pensioner	0,6		0,7	
Arbetsmiljöfond	0,1		0,2	
Investeringsfond	4,9		4,9	
Lagerinvesteringskonto	—		12,5	
Varulagerreserv	26,1	31,7	39,0	57,3
Eget kapital				
Aktiekapital	20,0		20,0	
Reservfond	4,0		4,0	
Skuldregleringsfond	0,7		0,7	
Bundna fonder hos dotterbolag	1,7		1,7	
Disponibla vinstmedel	4,9	31,3	3,0	29,4
Avgår: överparivärde		11,4		13,1
Nettovinst		2,0		2,1
Summa skulder och eget kapital		223,7		207,1
Ställda panter				
Fastighetsinteckningar		58,1		51,2
Företagsinteckningar		44,7		21,6
Fordringar och maskiner (Alba)		—		0,8
Ansvarsförbindelser		5,2		6,8

Borås den 17 september 1975.

Sven Engblom
Verkst. dir.

Företedd vid revisionen den 2 oktober 1975.

Öjar Cassel Birger Sonesson
Aukt. revisor Aukt. revisor

Not 1	Totalt		Utom Sverige	
	1974/75	1973/74	1974/75	1973/74
<i>Fakturerad försäljning efter eliminering av internförsäljning</i>				
AB Eiser	221,4	209,6	43,4	45,8
AB Malmö Strumpfabrik	54,8	55,3	15,3	14,1
Brasons Konfektions AB	29,4	24,0	13,8	8,7
Alba Eiser Inc.	50,1	40,2	50,1	40,2
Övriga	1,9	—	1,9	—
Summa	357,6	329,1	124,5	108,8
Not 2				
<i>Rörelseresultat uppdelat på koncernbolag</i>	1974/75		1973/74	
AB Malmö Strumpfabrik	1,0		4,4	
Brasons Konfektions AB	./2,4		0,8	
Alba Eiser Inc.	12,1		7,8	
AB Eiser och övriga utländska koncernbolag	./2,2		5,3	
	8,5		18,3	
Not 3				
<i>Planenliga avskrivningar</i>				
Fastigheter				
AB Eiser	0,7		0,7	
AB Malmö Strumpfabrik	0,2		0,2	
	0,9		0,9	
Maskiner och inventarier				
AB Eiser	4,2		4,2	
AB Malmö Strumpfabrik	1,6		1,5	
Brasons Konfektions AB	0,2		0,1	
Alba Eiser Inc.	0,4		0,3	
Suomen Eiser Oy	0,3		0,2	
Cintideal Lda.	0,1		0,1	
	6,8		6,4	
Totalt	7,7		7,3	
Not 4				
<i>Räntesaldo</i>				
Intäktsräntor från utomstående				
AB Eiser	0,5		0,1	
AB Malmö Strumpfabrik	0,1		0,1	
Alba Eiser Inc.	0,1		—	
Cintideal Lda.	—		0,1	
	0,7		0,3	
Kostnadsräntor				
AB Eiser				
till Eiser Invest	0,9		0,8	
till andra	3,7		2,0	
AB Malmö Strumpfabrik	1,1		0,9	
Brasons Konfektions AB	0,7		0,4	
Alba Eiser Inc.	—		0,3	
Suomen Eiser Oy	0,1		0,1	
	6,5		4,5	
Räntesaldo	./5,8		./4,2	

Not 5

Avskrivningar

Bokföringsmässiga avskrivningar för 1974/75 har minskats med följande:

	AB Eiser	Brasons Konfektions AB
Byggnader		
Avskrivning mot investeringsfond	0,1	
Maskiner		
Nedsättning av avskrivningslån	0,2	0,1
Totalt	0,3	0,1

Under 1973/74 gjorde AB Eiser avskrivningar å byggnader med 1,1 milj. kr. mot investeringsfond, vilket ej förts mot vinst- och förlusträkning.

Not 6

Kortfristiga fordringar

	1974/75	1973/74
Kundfordringar	41,1	53,5
Övriga fordringar	8,2	5,9
	49,3	59,4

Not 7

Varulager

Värderingen av varulagret har skett till det lägsta av anskaffnings- och återanskaffningsvärdena. Den totala lagerreserven uppgår för perioderna 1974/75 och 1973/74 till 25,9 respektive 40,8 procent av lagrens bruttovärden.

Not 8

Kortfristiga skulder

	1974/75	1973/74
Leverantörsskulder	39,9	35,0
Upplupna kostnader	15,0	11,7
Mervärdeskatt	—	0,3
Personalens källskatt	7,3	7,5
Amorteringsskuld	1,6	1,1
Skatteskuld	0,4	1,5
Övrigt	12,2	3,3
	76,4	60,4

Not 9

Långfristiga skulder till andra

Checkräkningskredit	24,9	22,7
Återlån av ATP-medel	2,9	3,9
Övriga lån	45,1	25,9
Avsatt till pensioner	8,7	8,5
	81,6	61,0

*Bilaga B***Avtal**

Mellan staten och Eiser Invest AB har denna dag träffats följande avtal beträffande av parterna gemensamt ägda AB Eiser, nedan benämnt bolaget.

1. Bolagets aktiekapital, som f. n. uppgår till 20 000 000 kronor skall genom nyemission ökas med 20 000 000 kronor genom utgivande av 200 000 preferensaktier vardera om 100 kronor.

2. Ökningen skall ske per den 1 juli 1976 vilken dag likviden skall erläggas kontant av parterna.

3. Parterna skall vardera teckna 100 000 preferensaktier.

4. De nya aktierna skall äga företräde till fem procents utdelning under förutsättning att bolagets resultat och ställning så medger.

5. Reglerna beträffande hembud i §§ 7 och 8 i det mellan parterna den 29 oktober 1973 träffade avtalet skall äga oinskränkt tillämpning beträffande de nya preferensaktierna.

6. Parterna är överens att snarast verkställa de erforderliga ändringarna i bolagsordningen detta avtal föranleder.

7. Samtidigt med att preferensaktiekapitalet inbetalas löser bolaget hos Eiser Invest AB sitt lån om niomiljonerfyrahundratusen (9 400 000) kronor jämte därå upplupen ränta.

Eiser Invest AB ansvarar för att bolaget erhåller ett lån på samma belopp från annan långivare mot oförändrade säkerheter och minst lika förmånliga villkor.

8. Tvist om detta avtal, dess tillkomst, tolkning och eller tillämpning, så och annan tvist härflytande av rättsförhållanden på grund av detta avtal skall avgöras av skiljemän enligt gällande lag om skiljemän. Skulle av parterna utsedda skiljemän icke enas om tredje skiljeman skall denne utses av ordföranden i Sveriges Advokatsamfund.

Av detta avtal är tvenne likalydande exemplar upprättade och mellan parterna utväxlade.

Stockholm den 13 februari 1976

EISER INVEST AB

För SVENSKA STATEN med förbehåll
om regeringens godkännande

Sven Engblom

Rune B. Johansson

1. 1982年10月，中共中央、国务院批转《关于当前城市经济体制改革中若干问题的意见》，指出：“城市经济体制改革是经济体制改革的重点，也是经济体制改革成败的关键。城市经济体制改革总的方向是：以公有制为主体，多种经济成分并存，实行所有权和经营权分离，逐步建立有计划的商品经济体制。”

2. 1984年10月，中共十二届三中全会通过《关于经济体制改革的决定》，指出：“改革经济体制，建立有计划的商品经济体制，是我国社会主义现代化建设的一个重大战略决策。城市经济体制改革是经济体制改革的重点，也是经济体制改革成败的关键。城市经济体制改革总的方向是：以公有制为主体，多种经济成分并存，实行所有权和经营权分离，逐步建立有计划的商品经济体制。”

3. 1985年9月，中共十三大提出“有计划的商品经济”的概念，指出：“我国实行的是计划经济为主、市场调节为辅的经济体制。随着改革的发展，计划经济和市场调节的比重将发生深刻变化，逐步实现有计划的商品经济。”

4. 1987年10月，中共十三届二中全会通过《关于改进和加强计划工作的决定》，指出：“我国实行的是计划经济为主、市场调节为辅的经济体制。随着改革的发展，计划经济和市场调节的比重将发生深刻变化，逐步实现有计划的商品经济。”

5. 1988年10月，中共十三届六中全会通过《关于社会主义精神文明建设指导方针的决议》，指出：“我国实行的是计划经济为主、市场调节为辅的经济体制。随着改革的发展，计划经济和市场调节的比重将发生深刻变化，逐步实现有计划的商品经济。”

6. 1989年6月，中共十三届五中全会通过《关于制定国民经济和社会发展十年规划和“八五”计划的建议》，指出：“我国实行的是计划经济为主、市场调节为辅的经济体制。随着改革的发展，计划经济和市场调节的比重将发生深刻变化，逐步实现有计划的商品经济。”

7. 1992年10月，中共十四大提出“社会主义市场经济”的概念，指出：“我国经济体制改革的目标是建立社会主义市场经济体制，使市场在社会主义国家宏观调控下对资源配置起基础性作用，同时坚持公有制为主体、多种所有制经济共同发展的基本经济制度。”

8. 1993年11月，中共十四届三中全会通过《关于建立社会主义市场经济体制若干问题的决定》，指出：“我国经济体制改革的目标是建立社会主义市场经济体制，使市场在社会主义国家宏观调控下对资源配置起基础性作用，同时坚持公有制为主体、多种所有制经济共同发展的基本经济制度。”

9. 1997年9月，中共十五大提出“公有制为主体、多种所有制经济共同发展”的基本经济制度，指出：“我国实行的是社会主义市场经济体制，使市场在社会主义国家宏观调控下对资源配置起基础性作用，同时坚持公有制为主体、多种所有制经济共同发展的基本经济制度。”

10. 1998年10月，中共十五届三中全会通过《关于农业和农村工作若干重大问题的决定》，指出：“我国实行的是社会主义市场经济体制，使市场在社会主义国家宏观调控下对资源配置起基础性作用，同时坚持公有制为主体、多种所有制经济共同发展的基本经济制度。”

11. 2002年11月，中共十六大提出“完善社会主义市场经济体制”的目标，指出：“我国实行的是社会主义市场经济体制，使市场在社会主义国家宏观调控下对资源配置起基础性作用，同时坚持公有制为主体、多种所有制经济共同发展的基本经济制度。”

12. 2007年10月，中共十七大提出“完善社会主义市场经济体制”的目标，指出：“我国实行的是社会主义市场经济体制，使市场在社会主义国家宏观调控下对资源配置起基础性作用，同时坚持公有制为主体、多种所有制经济共同发展的基本经济制度。”

13. 2012年11月，中共十八大提出“完善社会主义市场经济体制”的目标，指出：“我国实行的是社会主义市场经济体制，使市场在社会主义国家宏观调控下对资源配置起基础性作用，同时坚持公有制为主体、多种所有制经济共同发展的基本经济制度。”

14. 2017年10月，中共十九大提出“完善社会主义市场经济体制”的目标，指出：“我国实行的是社会主义市场经济体制，使市场在社会主义国家宏观调控下对资源配置起基础性作用，同时坚持公有制为主体、多种所有制经济共同发展的基本经济制度。”

15. 2022年10月，中共二十大提出“完善社会主义市场经济体制”的目标，指出：“我国实行的是社会主义市场经济体制，使市场在社会主义国家宏观调控下对资源配置起基础性作用，同时坚持公有制为主体、多种所有制经济共同发展的基本经济制度。”

（一）社会主义市场经济体制的完善

（二）公有制为主体、多种所有制经济共同发展

Bilaga 12

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18**Föredragande:** statsrådet Sträng**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76
såvitt avser statens allmänna fastighetsfond**

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETFOND

[1] **Reparations- och underhållskostnader m. m. under slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond.** Under posten till reparations- och underhållskostnader m. m. har för denna delfond i staten för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1975/76 beräknats 9,7 milj. kr.

Regeringen har med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 1975: 1 bil. 1 s. 55, FiU 1975: 1, rskr 1975: 30) den 29 december 1975 beslutat om vissa sysselsättningsfrämjande åtgärder. Beslutet innebar bl. a. att från den i staten för budgetåret 1975/76 för statens allmänna fastighetsfond, slottsbyggnadernas delfond, uppförda posten till reparations- och underhållskostnader m. m. skulle få bestridas utgifter med högst 1,7 milj. kr. utöver vad som tidigare har medgivits.

I beslut samma dag uppdrog regeringen åt byggnadsstyrelsen att utföra bl. a. byggnads- och markarbeten vid Koppartälten inom Hagaparken i Solna inom en kostnadsram av 1,7 milj. kr. i prisläget den 1 april 1975. Till grund för uppdraget låg ett av regeringen den 18 september 1975 lämnat uppdrag att t. o. m. bygghandlingar projektera arbeten för dels återställande av tre år 1953 nedbrunna längor av det mellersta koppartältet, dels komplettering av byggnaden med överbyggnad av den mellanliggande gården, dels vissa markarbeten för att förbättra trafikföringen inom området kring Koppartälten.

Föredraganden

Jag förordar att 1,7 milj. kr. utöver tidigare fastställt belopp anvisas för reparations- och underhållskostnader m. m. Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att i staten för statens allmänna fastighetsfond, slottsbyggnadernas delfond, under posten Reparations- och underhållskostnader m. m. för budgetåret 1975/76 beräkna ett belopp av ytterligare 1 700 000 kr.

Bilaga 13

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
 PROTOKOLL
 vid regeringssammanträde
 1976-03-18

Föredragande: statsrådet Sträng

**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76
 såvitt avser avskrivning av nya kapitalinvesteringar**

Under innevarande budgetår har begärts investeringsanslag dels på tilläggsbudget I till gällande statsbudget, dels på tilläggsbudget II, dels på tilläggsbudget III. I enlighet med de principer som hittills har tillämpats bör nu, när avskrivningsbehovet för de olika investeringarna kan överblickas, förslag om erforderliga avskrivningsanslag föreläggas riksdagen. Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena förutsätter jag, att vedercbörliga tillägg och jämkningar vidtas av riksdagen.

Statens allmänna fastighetsfond. Enligt gällande regler för avskrivning av investeringar i allmänna fastighetsfonden utgör grundavskrivning för förvaltningsbyggnader 25 % av anläggningskostnaden och för byggnader för kriminalvården, sjukhus, forskningsinstitut och skolor 50 %. Investeringar i mark avskrivs intc.

Med tillämpning av dessa grunder bör avskrivningsanslag på tilläggsbudget uppföras i enlighet med följande sammanställning.

Anslag	Investering kr.	Avskrivning kr.
Justitiedepartementet:		
Polishus m. m.	74 700 000	18 675 000
Utbildningsdepartementet:		
Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde	27 200 000	13 600 000
Jordbruksdepartementet:		
Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.	22 000 000	11 000 000

Försvarets fastighetsfond. För investeringar i försvarets fastighetsfond skall enligt gällande regler grundavskrivningsbehovet beräknas schablonmässigt till 50 % av investeringar i kasernbyggnaders delfond, medan total avskrivning tillämpas för investeringar i befästningars delfond. Nybyggnad för ämbetsverk grundavskrivs dock med endast 25 % Investeringar i mark avskrivs inte.

Under försvarets fastighetsfond har investeringar beräknats om sammanlagt 21 090 000 kr. Härav beräknas för kasernbyggnader 20 090 000 kr. och för befästningar 1 milj. kr. Avskrivningsanslagen beräknas till sammanlagt 11 045 000 kr.

Fonden för låncunderstöd. På tilläggsbudget I har anvisats 15 milj. kr. till lån till teko-, sko- och garveriindustrier. Från anslaget utgår lån för att av beredskapsskäl trygga en inhemsk produktion. Lånen är amorterings- och räntefria, varför anslaget bör skrivas av helt. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 15 milj. kr.

På tilläggsbudget III föreslås ett anslag av 3 milj. kr. till lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. Avskrivningsanslaget bör tas upp med 3 milj. kr. Vidare föreslås på tilläggsbudget III ett anslag av 500 000 kr. till lån till investeringar för kommersiell service i glesbygd. Vissa lån avses bli ränte- och amorteringsfria. Den hittillsvarande erfarenheten av långivningen tyder på att avskrivningsbehovet schablonmässigt kan beräknas till 50 %. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 250 000 kr.

Fonden för statens aktier. På tilläggsbudget I har anvisats ett anslag av 12 120 000 kr. för förvärv och teckning av aktier i Svensk Avfallskonvertering AB (SAKAB). Staten förvärvar aktier av de nuvarande ägarna för 6 320 000 kr., varav 3 220 000 kr. utgör överkurs. Vidare nytecknas aktier till ett belopp av 5,8 milj. kr., varav 2,9 milj. kr. utgör överkurs. Det i förhållande till aktiernas nominella värde överskjutande beloppet bör skrivas av, varför jag tar upp ett avskrivningsanslag av 6 120 000 kr.

På tilläggsbudget II har föreslagits ett anslag av 750 milj. kr. för teckning av aktier i Statsföretag AB. Av aktieteckningen avser 187,5 milj. kr. ett i förhållande till aktiernas nominella värde överskjutande belopp. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 187,5 milj. kr.

I prop. 1975: 1 anvisades ett anslag av 120 000 kr. för teckning av aktier i bolag för statlig opera- och teaterverksamhet. Då någon förräntning av kapitalet inte kan förväntas ske, bör anslaget nu skrivas av helt. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 120 000 kr.

Till följd av beslutet vid 1973 års riksdag om samgående mellan Postbanken och Sveriges Kreditbank bör Postbankens fond upphöra. Genom regeringens beslut den 16 oktober 1975 skall det i Postbankens fond vid ingången av budgetåret 1974/75 redovisade kapitalet, 161,2 milj. kr., överföras till fonden för statens aktier genom uppskrivning av det bokförda värdet av statens aktieinnehav i Post- och Kreditbanken. Det nominella värdet av aktieinnehavet är emellertid oförändrat. Enligt tillämpad praxis bör därför ifrågavarande belopp skrivas av. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 161,2 milj. kr.

Diverse kapitalfonder. På tilläggsbudget I har till förrådsanläggningar m. m. under förrådsfonden för ekonomiskt försvar anvisats 5 975 000 kr. Hela beloppet avser anskaffning som sker av beredskapsskäl och bör avskrivas helt. Jag tar upp ett avskrivningsanslag av 5 975 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Avskrivning av nya kapitalinvesteringar* i härefter angivna fonder på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa följande reservationsanslag, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond

Justitiedepartementet:

Polishus m. m. 18 675 000

Utbildningsdepartementet:

Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde 13 600 000

Jordbruksdepartementet:

Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m. 11 000 000

Försvarets fastighetsfond

Försvarets fastighetsfond 11 045 000

Fonden för låneunderstöd

Socialdepartementet:

Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m. 3 000 000

Handelsdepartementet:

Lån till tsko-, sko- och garveriindustrier	15 000 000
Lån till investeringar för kommersiell service i glesbygd	250 000

Fonden för statens aktier**Finansdepartementet:**

Teckning av aktier i Post- och Kreditbanken, PK-banken	161 200 000
---	-------------

Utbildningsdepartementet:

Teckning av aktier i bolag för statlig opera- och teaterverksamhet	120 000
---	---------

Jordbruksdepartementet:

Förvärv och teckning av aktier i Svensk Av- fallskonvertering AB (SAKAB)	6 120 000
---	-----------

Industridepartementet:

Teckning av aktier i Statsföretag AB	187 500 000
--------------------------------------	-------------

Diverse kapitalfonder**Handelsdepartementet:**

Förrådsfonden för ekonomiskt försvar: För- rådsanläggningar m. m.	5 975 000
--	-----------

Bilaga 14

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-03-18**Föredragande:** statsrådet Sträng**Anmälan till tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76
såvitt avser avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster**

Nedskrivning av Svenska Utvecklingsaktiebolagets aktiekapital. Chefen för industridepartementet anförde i prop. 1975/76: 66 om medelstillskott till Svenska Utvecklingsaktiebolaget att aktierna i Utvecklingsbolaget torde sakna värde och att frågan om nedskrivning av det under fonden för statens aktier bokförda värdet senare skulle komma att anmälas av chefen för finansdepartementet. I prop. 1975/76: 151 om överlåtelse av aktier i Svenska Utvecklingsaktiebolaget, m. m. föreslås bl. a. att aktierna i Utvecklingsbolaget den 1 juli 1976 överläts till Statsföretag AB för 100 kr. I anledning härav bör det under fonden för statens aktier upptagna aktiekapitalet för Svenska Utvecklingsaktiebolaget skrivas ned till 0 kr. genom anlitanande av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Nedskrivningen bör ske per den 30 juni 1976. Det bokförda värdet av Utvecklingsbolagets aktiekapital uppgår till 43,5 milj. kr. Jag förordar därför att 43,5 milj. kr. anvisas som en avsättning till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76 anvisa ett anslag av 43 500 000 kr.

Bilaga 15

Förteckning

över av regeringen hos riksdagen i prop. 1975/76: 125 begärda anslag på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1975/76

DRIFTBUDGETEN

A. Egentliga statsutgifter

<i>III. Utrikesdepartementet</i>		
A 3	Inventarier för beskickningar, delegationer och konsulat, <i>reservationsanslag</i>	400 000
<i>IV. Försvarsdepartementet</i>		
H 9	FN-styrkors verksamhet utomlands, <i>reservationsanslag</i>	51 000 000
<i>V. Socialdepartementet</i>		
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	3 400 000
<i>VI. Kommunikationsdepartementet</i>		
E 9	Bidrag till statens väg- och trafikinstitut, <i>reservationsanslag</i>	3 800 000
F 9	Ersättning för sysselsättningsfrämjande åtgärder inom kommunikationsverken, <i>reservationsanslag</i>	15 000 000
<i>VIII. Utbildningsdepartementet</i>		
B 10	Bidrag till Operan och Dramatiska teatern, <i>reservationsanslag</i>	13 515 000
B 11	Bidrag till Svenska riksteatern, <i>reservationsanslag</i>	6 858 000
B 13	Rikskonsertverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	800 000
E 66	Inredning och utrustning av lokaler vid universitetet m. m., <i>reservationsanslag</i>	41 000 000
E 67	Vissa merkostnader för renhållning och städning, <i>reservationsanslag</i>	2 600 000
<i>X. Handelsdepartementet</i>		
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 100 000
<i>XI. Arbetsmarknadsdepartementet</i>		
A 2	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	1 800 000
B 3	Sysselsättningsskapande åtgärder, <i>reservationsanslag</i>	477 100 000
B 7	Arbetsmarknadsverket: Anskaffning av utrustning, <i>reservationsanslag</i>	1 200 000
D 3	Åtgärder för invandrare, <i>reservationsanslag</i>	1 000 000
<i>XIII. Industridepartementet</i>		
A 3	Kommittéer m. m., <i>reservationsanslag</i>	5 000 000
A 4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	75 000
Summa egentliga statsutgifter		625 648 000

B. Utgifter för statens kapitalfonder**II. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar***B. Statens allmänna fastighetsfond***Justitiedepartementet:**

1	Polishus m. m.	18 675 000
---	----------------	------------

Utbildningsdepartementet:

15	Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde	13 600 000
----	--	------------

Jordbruksdepartementet:

16	Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.	11 000 000
----	---	------------

C. Försvarets fastighetsfond

1	Arméförband: Anskaffning av anläggningar	400 000
2	Marinförband: Anskaffning av anläggningar	745 000
3	Flygvapenförband: Anskaffning av anläggningar	9 900 000

*E. Fonden för låneunderstöd***Socialdepartementet:**

1	Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.	3 000 000
---	---	-----------

Handelsdepartementet:

7	Lån till teko-, sko- och garveriindustrier	15 000 000
8	Lån till investeringar för kommersiell service i glesbygd	250 000

*F. Fonden för statens aktier***Finansdepartementet:**

a	Teckning av aktier i Post- och Kreditbanken, PK-banken	161 200 000
---	--	-------------

Utbildningsdepartementet:

1	Teckning av aktier i bolag för statlig opera- och teaterverksamhet	120 000
---	--	---------

Jordbruksdepartementet:

1 a	Förvärv och teckning av aktier i Svensk Avfallskonvertering AB (SAKAB)	6 120 000
-----	--	-----------

Industridepartementet:

2	Teckning av aktier i Statsföretag AB	187 500 000
---	--------------------------------------	-------------

*G. Diverse kapitalfonder***Handelsdepartementet:****Förrådsfonden för ekonomiskt försvar:**

7	Förrådsanläggningar m. m.	5 975 000
---	---------------------------	-----------

III. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster

1	Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	43 500 000
---	--	------------

Summa utgifter för statens kapitalfonder **476 985 000**

Summa för driftbudgeten **1 102 633 000**

KAPITALBUDGETEN**Kapitalinvestering**

II. Statens allmänna fastighetsfond		
Justitiedepartementet:		
1	Polishus m. m.	26 700 000
Finansdepartementet:		
12	Inköp av fastigheter m. m.	50 000 000
Utbildningsdepartementet:		
14	Vissa byggnadsarbeten för Sveriges Radio	25 100 000
15	Byggnadsarbeten inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde	27 200 000
IV. Statens utlåningsfonder		
Kommunikationsdepartementet:		
4	Statens lånefond för den mindre skeppsfarten	10 000 000
V. Fonden för låneunderstöd		
Socialdepartementet:		
1	Lån till nybyggnader vid erkända vårdanstalter för alkoholmissbrukare m. m.	3 000 000
Handelsdepartementet:		
8	Lån till investeringar för kommersiell service i glesbygd	500 000
VI. Fonden för statens aktier		
Industridepartementet:		
6	Teckning av aktier i AB Eiser	10 000 000
VII. Fonden för förslag till statsverket		
Finansdepartementet:		
1	Vissa projekteringskostnader	30 000 000
Summa för kapitalbudgeten		182 500 000

